ԵՐՐՈՐԴ ՏԱՐԻ - ԹԻՒ 645 Կ. ՊՈԼԻՍ, ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ, 1898 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1—13 29 Րեճ. 1316 1 Քան. Էվ. 1314 Գ. ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 645

«بوزانتيون»
ارمنيجه يومى وسياسى غزته در صاحب امتياز ومدير مسئولى
بوزانت كچيان
مطبعه و اداره خانه سى باب عالى جاده سنده ٢٣-٢٥ نومرولو
دائرۀ مخصوصه ده در

20 ՓԱՐԱՅ

ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԲԻՒԶԱՆԴ ՔԷՉԵԱՆ

PUZANTION
Journal Arménien Quotidien,
Politique, Financier et Litteraire
Directeur - Propriétaire
PUZANT KÉTCHIAN
Bab-Ali Djaddéssi, No. 23 _ 25.
CONSTANTINOPLE

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ — ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՄԵՆՕՐԵԱՅ — ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ԳԻՏԱԿԱՆ

ԳՐԱԿԱՆ ՆԻՒԹԵՐ

ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՈՒԹԵԱՆՑ ՀԱՏՈՐ ՄԸ "ԶՈՒՏ ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ,,

Մաքսատան պաշտօնեայ և բանաստեղծ։ Ասոնք իրարու հաշտ վիճակներ չեն։ Բայց Մէհմէտ Էմին պէյ ճշմարիտ բանաստեղծի աւիւնը կ'կրէ։ Այդ չէ սակայն իր միակ արժանիքը։ Թուրք լեզուի բարեկարգութեան ծրագիր մը կ'իրագործէ, որ երկրին ոչ Թուրք ժողովուրդներուն համար ալ շահեկան է յոյժ. զի եթէ յաջողի, Թուրքերէնի ուսումը նոյն իսկ հայերէնի ուսման չափ կ'դիւրանայ Հայերուն, ուսման ծրագրերը մեծապէս կ'զեղչուին ու կ'չափաւորուին, և ժամանակի կարեւոր խնայութիւն մը կ'ընեն աշակերտք, որք հիմա պարտաւորուած են երեք տարբեր քերականութիւն սորվիլ, Թուրք, արաբ և պարսիկ։ Մէհմէտ Էմին պէյի գաղափարն է թէ պարզ Թուրք բառերը զոր կ'լսենք հասարակ ժողովրդին բերնին մէջ՝ բաւական պէտք է ըլլան ընթացիկ լրագրութեան ու գրականութեան մէջ։ Թուրքերէն հոմանիշ ունեցող արաբերէն և պարսկերէն բառերն անխնայ կ'վտարէ լեզուէն։ Բոլորովին կ'հերքէ այն հին — յուսանք նաև հնցած — գաղափար թէ Թուրք լեզուին շնորհը, վայելչութիւնն ու հարստութիւնն արաբերէն եւ պարսկերէն բառերը միայն ըլլան։ Կ'ցուցնէ որ Թուրք բառերն յանցելումն այսպէս դիտմամբ զանց առնուեր են իբրեւ գռեհիկ, ստորին, ռամիկ, և գրագէտ երեւնալու մարմաջէն բռնուած գրիչներ անոնց տեղ պարսկերէն և արաբերէն բառեր միայն ի կիր արկեր են։ Այս կերպիւ Թուրք լեզուին վիճակուած աղքատութեան մէջ, կ'խոստովանի թէ գիտական, իմաստասիրական, քաղաքագիտական և արհեստական շատ մը բառեր արաբերէնէ փոխ առնուլ անհրաժեշտ է, ինչպէս գաղղիերէնը փոխ առեր է լատիներէնէ և յուներէնէ. բայց ամենօրեայ գործածութեան մէջ, նա'մանաւանդ բանաստեղծութեան մէջ որ ամէն բանէ առաջ բնական պէտք է ըլլայ, և հետեւապէս բնական լեզուով մը արտայայտուած, կը հաւտայ թէ պարզ Թուրքերէնը պիտի բաւէ։

Ժողովուրդը, կ'ըսէ, ա՛յն ատեն սիրահար է իր հասկցած լեզուով բանաստեղծութեան որ նոյն լեզուով ուրիշ բան չգտնելով կարդալու, կամ արտասանելու, կամ երգելու, Քէօր Օղլուն կ'յեղյեղէ։ Բայց, կ'հարցնէ Էմին պէյ, ի՞նչ է Քէօր Օղլուն, եթէ ոչ՝ ուազակութեան և առեւանգութեան պատմութիւն մը, որ նոյն տեսակ կեանքի մը կ'մղէ լեռներու ու դաշտերու ժողովուրդն, իբրեւ ազգային դիւցազն երեւցնելով զող մը որ որբի մը մնացած մէկ հատիկ այծը կ'յափշտակէ, կամ երկրագործի մը աղջիկը ձեռք կ'փախցնէ, վերջապէս անանկ գործեր կ'կատարէ զորս քաղաքակրթութիւնն ու բարոյականութիւնը կը մերժեն բացարձակ։ Ուրեմն, պարկեշտ, չինիչ, ազնուացուցիչ քերթուածներ տանք ժողովրդին՝ իր ամենօրեայ լեզուով, իր հասկցած և սիրած բարբառով, կ'ըսէ։

Մէհմէտ Էմին պէյ միայն չի քարոզեր։ Կ'գործադրէ ալ։ Իր նաեւ գեղարուեստական ճաշակին պատիւ բերող հատորի մը մէջ [*] ամփոփած է իր ոճով գրած ժողովրդական և հայրենասիրական տաղերը, հանդերձ այլ եւ այլ Թուրք գրագէտներու գնահատութեան գրերովը։ Ի բոլոր սրտէ կ'մաղթէինք որ իր ձեռնարկ յաջողէր։ Արդէն լեզուներուն համար առաւել պարզութեան դիմելու ձգտումն ընդհանուր է, կրնանք ըսել։ Ամէն ազգ իր ժողովրդեան մեծագոյն մասին օգուտը կ'փնտռէ թէ՛ նիւթական, թէ իմացական կարգի մէջ։ Մեք ալ մեր հայ գրական լեզուն պարզելու հետամուտ եղանք երկար ատենէ ի վեր, եւ արդիւնքէն դժգոհ ըլլալու պատճառ մը չունինք։ Նախ եւ առաջ, գրաբարը մէկ կողմ դրինք, յետոյ գրաբարախառն աշխարհաբարն ալ քիչ քիչ մէկ կողմ դրինք, եւ հիմակուան գրուած աշխարհաբարն, ամէն տեսակ գաղափար եւ զգացում արտայայտելով հանդերձ, արուեստակեալ դժուարութիւններուն լուծը բաւական թօթափած է, եւ տակաւին պիտի պարզուի։ Թուրք լեզուին վրայ արաբերէնին տիրապետութիւնն ա՛լ աւելի հզօր է, ո՛չ միայն բանասիրական, այլ եւ կրօնական պատճառներով։ Բայց Թուրք լեզուն ալ, ինչպէս կ'երեւի լրագրութեան մէջ, տարուէ տարի

[*]. — Թիւրքճէ Շիիրլէր։

պարզութեան կ'դիմէ։ Այս ընթացքին շարունակումն եւ արդիւնաւորումը մեծ շահ մը պիտի ըլլար թէ՛ ժողովրդին եւ թէ ուսանող մանկութեան համար։

Այսօր երկու կտոր նմոյշ ի մէջ կը բերենք Մէհմէտ Էմին պէյի քերթուածներէն։ Այնքան պարզ լեզուով են որ Թուրքիացի ընթերցողի մը համար հայերէն թարգմանութեան պէտք չկայ։ Արաբերէն կամ պարսկերէն բառ գրեթէ բնաւ չկայ մէջը։ Ա— Բօզ—Բէ—Ն և —— Գեղէյչ—Բէ—Ն ձօնեալ հետագայ քերթուածին մէջ, Թուրք բանաստեղծն իր իմաստասիրական եւ գեղագիտական հայեացքը կ'պարզէ Բնութեան հանդէպ, եւ Մարդկութեան պէտքերուն վրայ։ [Ուշադրութեան արժանի են չափերն եւ յանգերը։]

КԻՒԶԷԼԼԻՔ ՎԷ ԷՅԻԼԻՔ ԳԱՐՇԸՍԸՆՏԱ

Բարլագ կիւնէշ իլք ըշըղըն մայի կէօլէ
սէրբէրքէն,
Եավաշ եավաշ իքիմիզ
Եիւձէ տաղլար պաշլարընա չըգալըմ.
Օրմանլարա, օվալարա պագալըմ.
Տինլէյէլիմ, սէօյլէյէլիմ, տիւշիւնէլիմ, օնալըմ։

Գըրտա քէօյլիւ կէնճ գըզլար,
Էթէք էթէք չիչէքլէրի Թութարլար,
Օ Թիքէնլի եօլումուզա աթարլար։

Է՛յ կիւզէլլիք, է՛յ տաղլարըն, կիւնէշլէրին շիրի,
Սէնին իչուն տօլաշըրըմ Թէրէլէրի, պէլլէրի.
Իսթէրիմ քի պանա հէր չէյ եօլ վէրսին.
Սէնի հէր եէր կիւլէմէյիպ կէօսթէրսին։
Էյէր պիր կիւն կէօզլէրիմ
Կէօրմէզ իսէ շու գօրուտան կէչէրքէն,
Եապանի կիւլ եաբրագլարը իչինտէն
Սէնի գուշլար սէօյլէսին։

Կիմէ գուշու վիրան էէրլէր Թաշլարընտա էօթէրքէն,
Սէսսիզ սէսսիզ եալընըզ,
Թիւթմէզ օլմուշ օճագլարա վարալըմ.
Եէթիմլէրի, եօգսուլլարը սորալըմ.
Աճըեալըմ, աղլայալըմ, օգշայալըմ, սէվէլիմ։
Կէօզ եաշընտէն քէվքէպլէր
Ըշըգլարըն պիզէ տօղրու սաչարլար,
Օ գարանլըգ եօլումուզու աչարլար։ [*]

Է՛յ էյլիք, է՛յ Տիւննեանըն, ինսանլըղըն խըմիրի.
Սէնի հէր քէս պիր բարչաճըգ տիւնլէսէյտի, կէօրսէյտի.
Ա՜հ, օ վագըթ պու գայղըլար գալգարտը.
Կէօզ եաշլարը սէվինճ իչուն ագարտը։
Պախթը գարա չիրիմ.
Հէր եուվատան պաշգա սէսլէր տույարտը.
Քէնտիսինի է՛ն պախթիյար սայարտը.
Է՛յ էյի սէս, նէ՞րտէսին։ [**]

«ՈՐԲԻՆ ՈՂԲԸ» սրտաշարժ հատուած մ'է։ Փեղջուկ տղուն հայրը գացեր է, ու մէյ մ'ալ չէ դարձեր, և տղան փնտռտուքի ելեր է։ Արտէն դարձող մշակներուն իր հայրը կ'հարցնէ։ Կ'զարմանայ որ այսքան մարդիկ գիւղ կ'դառնան, և իր հայրը չերեւիր։

ՕՒԹԻՄ ՉՕՃՈՒԳ.

Վիրան քէօյիւ պիր եայլատան այըրան խասիգ տաղըն,
Եէշիլ, բէնպէ քէօլկէլէրէ հասրէթ չէքէն ըրմաղըն,
Էթէյինտէ, պիր գաչ գըրըգ Փիտանճըղըն եանընտա.

Գըզըլ կիւնէշ Թէրէլէրէ սօն ըշըղըն սալտըղը,
Տէրէլէրի գարանլըգլար, ղարիպլիքլէր ալտըղը,

[*].— Բառական թարգմանութիւն այս վերջին տունին. — «Մինչ բու՛ն աւերակ տեղուանք քարերու վրայ կ'երգէ, անձայն անշշուկ գնա՛նք ա՛լ չծխող օճախներուն մօտ, եւ հոն հարցնենք որբերն ու թշուառները. մեղքնա՛նք զանոնք. լա՛նք, փայփայե՛նք, սիրե՛նք զանոնք։ — Երկնից երեսէն աստղերն իրենց լոյսերը դէպ ի մեզ կ'սփռեն, եւ մեր այս մութ ճամբան կ'լուսաւորեն։»

[**].—«Ո՛վ Բարութիւն, ո՛վ յոյան Աշխարհի եւ Մարդկութեան. իյնչ՜ւ թէ ամէն ոք քչիկ մը անսա՛ր քեզ, տեսնէ՛ր զքեզ։ Ո՜հ, այն ատեն այս հոգեր ու մտատանջութիւններ կը վերնային. արցունքներն ուրախութեան համար կ'վազէին. իմ դժբախտ մուսայս ալ անձնիւր բոյնէ տարբեր ձայներ կ'լսէր, եւ ինքզինք ամէնէն երջանիկը կ'համարէր այն ատեն։ Ո՛վ բարի ձայն, ո՛ւր ո՞ւր ես։»

Ո՛ւր ես, ո՛վ բարի ձայն։

Պիր սըրատա, եէր եիւզինին է՛ն աճըգը վագթընտա.

Օն եաշընտա պօյնու պիւքիւք մազլըը եանըգ պիր չօճուգ.
Իսմթիւ պաշը եօքի բիւսքիւ եալըն այագ եավրուճուգ.
Կէօզլէրինի եօլա տիքմիշ, պիրիսինի պէքլէյօր։

Հարման վագթը տայըրընըն պաշչէսինտէն գօբարըպ
Սագլատըղը էլմալարը սամանլըգտան չըգարըպ,
Կէօյիւմճիւյի իւզէրինտէ սըգը սըգը Թութույօր։

Ուզագլարտան եօլա տօղրու պիր գարալթը կէօրիւնճէ
Հէր կէնճ ըէնճպէր Թարլասընտան քէօյճիւկիւնէ տէօնիւնճէ,
«Իշթէ օ՛ տուր, օ՛ տուր» տիյէ սէվինէրէք գօշույօր։

Քէօյ չօպանը գօյունլարը, քէչիլէրի կիւտէրէք,
Տաղտան ինուպ եազլաշընճա, աղլայարագ կիտէրէք,
Եիւրէքլէրի սըզլաթըճը պիր սէս իլէ տիյօր քի—

«Եիկի՛թ, արսլան պապամը բէք ղարիպսէտիմ, եօգլէտիմ։
«Կիւն գարարտը, չիմտիյէտէք օնուն եօլուն կէօզլէտիմ.
«Պապաճըղըմ կէլի՞յօրմու, հիչ եօլլարտա կէօրտի՞նմիւ։

«Քէօյիւմիւզէ աքշըմլըգի պիթիրէրէք տէօնէն չօգ,
«Զիչէք այընտա կիթմիշտի, պու կիւնէտէք խապէր եօգ.
«Պապաճըղըմ նի՞ճէ օլմուշ, եօլճուլարտան սորտո՞ւն մու։

Եթէ Թուրք լեզուն մի՛շտ այսքան պարզ գրուէր, այբուբենարանին ակներեւ դժուարութիւններուն հակառակ, Թուրքերէնը, գէ՛թ Թուրքիոյ ժողովուրդներուն համար, է՛ն դիւրուսոյց լեզուն կ'դառնար։ Յաջողութիւն կ'մաղթենք ուրեմն Մէհմէտ Էմին պէյի հանրօգուտ ձեռնարկութեան։

ԹԷ Ի՞ՆՉՊԷՍ ԳԷՈՐԳԵԱՆ ՃԵՄԱՐԱՆԸ ՇԻՆՈՒԵՑԱՒ

ԱՄՍԴԵՐՏԱՄԷ Յ'ԷՋՄԻԱԾԻՆ

Այս մակագրին տակ Իզմիրէ գրուած յօդուած մը բաւական զարմանք պիտի պատճառէ ընթերցողներուն. բայց այնպիսի կապակցութիւն մ'ունի Գէորգեան Ճեմարանի կառուցման համար ծախսուած դրամի՝ Իզմիրի Առաջնորդարանի սնտուկին հետ, որ աւելորդ չեմ համարիր գէթ իբր սոսկ պատմութիւն Բիւզանդիոնի ընթերցողներուն ներկայացնել զայն։ Պատրիարքարանի Օրէնքին հաստատուելէն առաջ երբ թեմեր ու վիճակներ այնքան ճշտուած չէին, թէ այս ինչ թեմն ո՞ր առաջնորդին իրաւասութեան կ'պատկանի, Իզմիրի Առաջնորդարանի շրջանակը շատ լայն էր, և նոյն իսկ Հոլանտական գաղութն ամբողջովին Իզմիրի թեմ կ'համարուէր։ Ամստերտամի մէջ հարուստ գաղթականութիւն մ'ունէինք անցեալ դարուն որ հետզհետէ փճացաւ կամ ցրուեցաւ, այնպէս որ 1840 թուականին այդ քաղաքին մէջ իբր հայ մնացած էր միայն Թագուհի անուամբ տիկին մը, որ տէրն էր Ազգ. եկեղեցւոյն և կալուածոց, քանի որ այդ ջերմեռանդ կին ամէն Շբ. երեկոյ և Կիր. կ'բանար եկեղեցին, կանթեղները վառած իր աղօթքը կ'կատարէր և ապա կղպելով դռներն իր տուն կ'վերադառնար։ Չկար ուրիշ հայ մը որ իր աղօթքները միացնէր այդ խիստ ջերմեռանդ Տիկնոջ մաղթանքներուն։ Այս այսպէս կ'շարունակուէր, մինչեւ որ՝ այդ քաղաքին փաստաբաններէ մի քանին [անշուշտ գործ մը հանելու դիտաւորութեամբ] ընդարձակ նամակով մը կ'դիմեն Իզմիրի Ս. Առաջնորդին։

Այդ թուականին Իզմիրի Առաջնորդն էր Տ. Պօղոս Եպիսկ. Թաքթաքեան, որ նամակին կարեւորութիւնը տեսնելով իր մօտ կ'հրաւիրէ ժողովին նոյն ատենի ջոջերն, ինչպէս Աստուր Աղրօ, [Հոլանտական հիւպատոս], Գրիգոր Կոստանդեան, Խաչատուր Աղազարեան և ուրիշ շատեր։ Այն ատեն Առաջնորդարան անուամբ շէնք չկար եւ ոչ ալ կանոնաւոր ժողովներ։ Հիւանդանոցի մէջ խորհրդարան անուամբ խարխուլ շէնք մը կար որ թէ՛ իբր առաջնորդարան և թէ իբր ժողովատեղի կ'նկատուէր։ Գրութեան իմաստը սա էր թէ Ամստերտամի մէջ գտնուող Հայ եկեղեցւոյն տէրն Իզմիրի Առաջնորդարա՞նն էր։ Եւ եթէ Իզմիրի Առաջնորդարանը տէր էր, կ'փափաքուէր որ այդ շէնքը ծախու հանուի քանի որ այլ եւս հայ մը չկար. եւ թէ եթէ ծախելու դիտաւորութիւն ունին՝ քանի՞ հազար ֆիորին կ'պահանջեն և առ այս փութով պատասխանի կ'սպասէին։ Ժողովականներն որոց ամենքն ալ լրջամիտ և ժամանակին ամէնէն ազդեցիկ անձնաւորութիւններն էին, երկար բարակ խորհելէ վիճաբանելէ ետք, հետեւեալ բանաձեւերը վիճաբանութեան կ'թողուն.

Ա.— Տէր ըլլալ այդ եկեղեցւոյն, վաճառել և գումարը գանձել։ Բ.— Բայց եթէ կառավարութիւնն ըստ իր օրինաց այսքան տարուան տեղական տուրք, ազգային տուրք և ով գիտէ ինչ տեսակ տուրքերու հաշիւ մը հանէ, որով գանձուելի գումարը ստանալէ զատ վրայ տալ հարկ ըլլայ, օրինակի համար եթէ 40,000 ֆիորինի ծախուի և պարտքը 60,000 ըլլայ. այն ատեն ո՞վ պիտի վճարէ 20,000 ֆիորինը։ Գ.— Նամակին չպատասխանել։ Այս երեք հարցումները վիճաբանութեան դրուելով կ'որոշուի երբեք չպատասխանել. վասնզի խեղճերն ըստ Թրքական առածի «Տիմիւթա բիրինչէ կիտէր իքէն, էվտէքի պուլկուրտան օլմաեալըմ» հաշուով, կ'վախնային թէ դրամ չառնելէ զատ վրայ ալ տալու հարկին մէջ չգտնուին։ Պատասխանը չի տրուիր։ Փաստաբանները կ'մտածեն թէ որո՞ւ դիմեն, որ ապրանքի տէրը գտնեն. և շատ մը հարցումներ ընելէ ետք հոս հոն, կ'տեղեկանան թէ՛ Հայերը «Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս» մ'ունին որ կ'բնակի յԷջմիածին։ Իսկոյն Կաթողիկոսին նամակ մը կ'գրուի. հանգուցեալ Գէորգ Կաթողիկոս, աւելի դրական անձ մը, իսկոյն իր ձեռքը կ'երկնցնէ պատառին վրայ, կ'ծախէ և 40,000 ֆիորինի չափ կ'գանձէ և այդ գումարով կ'հիմնէ Գէորգեան Ճեմարանը։ Հասկցա՞ք հիմակ թէ ինչպէ՞ս Գէորգեան Ճեմարանը շինուեցաւ։

Իզմիր Տ. Գ.

ՀԱՅՔ ՈՒՐՖԱՅԻ ԹԵՄԻՆ

ՇԱՀԵԿԱՆ ՊՏՈՅՏ ՄԸ

ՈՒՐՖԱ, 16 Նոյ. 98

Վերջերս Տեղապահ հայրը կարգ մը թեմերու այցելած ու իր այցելական Տեղեկագիրը Պատրիարքարանի հաղորդած ըլլալով, շահեկանութենէ զուրկ չենք համարիր քաղուած մ'ընել իբրեւ շարունակութիւն անցեալ տարուան պտոյտին։

*** Սեւերէկ.—Արդարացի անուանակոչութիւն, քանի որ տեղական գետնին «երակն» կամ «որակն» սեւ է. ու քարերն ալ համակ սեւ՝ այնպէս որ «դեղի համար» ալ դժուարին է գտնել կտոր մը ճերմակ քար։ Ուրֆայէ դէպի հիւսիսային-արեւելք՝ ձիով 1½ կամ 2 օրուան հեռի գաւառակ մ'է, իրաւասութեամբ Տիարպէքիրի կուսակալութեան։ Բնակիչք 4,500 տուն, որուն 400 տունը կամ իբրեւ 2000 անձն հայ, 40 տուն հայ-բողոքական ու 5 տուն հայ-հռոմէական եւ 30 տուն ասորի։ Հայք և Ասորիք կը խօսին հայերէն։ Հայք ունին Ս. Թորոս անուամբ եկեղեցի մը, ուր յարդարումներէ վերջ վերսկսած է հոգեւոր պաշտամանց կատարումը։ Ժողովրդեան հոգեւոր պաշտօնները կ'կատարեն Տ. Եղիա Վ. Գազանճեան եւ Տ. Մարտիրոս քհ. Բարաղամեան։ Ժողովուրդը ջերմեռանդ է։ Կան 4 Ազգ. վարժարանք, 2ը մանչերու, 2ն աղջկանց. թիւ ուսանողաց՝ 100. թիւ ուսանողուհեաց՝ 110։ Թոշակներն ըստ մեծի մասին կ'աշխատին վճարել եկեղեցւոյ արկղէն, որ համեստ արժէքով քանի մը կտոր կալուածներ ունի։ Ժողովրդեան թիւը մեծ չէ։ Բողոքականք հիմա հոն ոչ քարոզիչ ունին ոչ դպրոց, թէեւ մտադիր են դպրոց մը բանալ. Հռոմէականք ունին 1 քահանայ. բայց Ասորիք իրենց նուազութեան հակառակ՝ հոն կ'պահեն եպիսկոպոս մը ու 2 քահանայ, որովհետեւ Սեւերէկ՝ իրենց կարեւոր թեմերէն մին կ'համարին։ Քրիստոնեայք ընդհանրապէս կ'ապրին արհեստով և մաս մ'ալ այգեպանութեամբ։ Գաւառակին այգիներն արդիւնաշատ են. կ'ըլլայ ժամանակ՝ որ մէկ թուփէն կ'քաղուի — տեղական — թանկար մը խաղող։

Կարմունջ. Ա.— Հաշտարար եղանակաւ կարգադրութիւն տեղւոյն երկու կրօնականաց վէճին։ Բ.— Նոր կազմութիւն Թաղ. խորհրդոյ։ Գ.— Հաստատութիւն կիրակնօրեայ Լսարանի մը ի ձեռն Տեղապահին։ Դ.—Բողոքականաց եւ մինչեւ իսկ Ասորւոց եկեղեցին դիմելով կրօնափոխ եղած քանի մը տուներու վերադարձը։ Ե.— Տեղւոյն կարօտելոց նպաստելու բարի տրամադրութեան հաստատութիւն, թէեւ տեղական տկար միջոցներն անբաւական են։ Զ.— 12,000 ղրշ. արժէքով կտակուած տան մը օրինական միջոցներով հաստատութիւնը։ Է.—Դպրոցական Հոգաբարձութեան մը կազմութիւն։ Ը.— Վիճաւոր անհատական 15-20ի չափ խնդիրներու կարգադրութիւն, ելն։

Կեօսքէօ [գիւղ].—Սեւերէկէն դէպի արեւմտեան հարաւ՝ 2 ժամ հեռի փոքրիկ գիւղ մ'է, ուր կան 3 տուն կամ 18 անձ հայ և 1 տուն ասորի. ամէնուն ալ լեզուն հայերէն։ Հոգեւոր պաշտամանց համար Սեւերէկի քահանան հոս կ'այցելէ։

Մսեպի.— Սեւերէկէն դարձեալ դէպի արեւմտեան հարաւ՝ 6 ժամ հեռի. հոս կան 30 տուն կամ 220 անձ Հայ, 6 տուն ալ ասորի։ Հայք ունին քահանայ մը, Տ. Պետրոս Հայրապետեան. նպատակին յատկացած տան մը մէջ կ'կատարուին հոգեւոր պաշտամունք. բնակիչք շատ ջերմեռանդ՝ կ'յիշեցնեն հիներու հաւատավառ սերունդը։ Ասորիք ալ ունին քահանայ մը։ Ասորւոց ալ ընտանեկան լեզուն Հայերէն։ Մսեպինի բնակիչք կ'զբաղին երկրագործութեամբ. գեղեցիկ գիւղին մէջ ունին ընտիր պարտէզներ։ Մսեպին ունի հայ գիւղապետ մը, ու աթոռակից ծերունիներ, որք շատ նահապետական մնացած մեթոտով մը կ'տնտեսեն իրենց փոքրիկ գիւղին գործերը։ Մարդոց գլուխն այնչափ առատութեամբ փաթթուած են աւանդատիպ եէմէնիներն, որ արագիլներու խոշոր բոյներուն նմանող իրենց մեծ կոյտովը կարծես կ'պատկերեն հին դարու մարդը։ Դրամական տագնապներէն առաջ Մսեպին ունէր իր դպրոցն, ուր տեղէն ու մօտակայ կամ հեռակայ սակաւահայ գիւղերէն հաւաքուած 30ի չափ աշակերտներ ընթերցանութեամբ կ'զբաղէին, և այդ փոքրիկ հաստատութիւն կրնայ ըսուիլ թէ նախախնամական դեր մը կ'կատարէր այն խաւարակուռ շրջանակին մէջ։ Աղքատութեան բերմամբ հիմա գոց է այդ դպրոց, զոր վերաբանալու համար եթէ Պատրիարքարանը Գաւառային աղքատիկ Վարժարանաց Խնամակալութեան միջոցաւ փոքրիկ օգնութիւն մ'ընէ, տեղւոյն խեղճ տղոց ազատան փրկած պիտի ըլլայ։ Այս գիւղ այսպէս կը պահէ իր անկապտելի մէկ փառքը — Եփրատ կ'անցնի անոր քովէն, իր դրացնութեան շուքը տալով Մսեպինի։

Գուրամըրճէք.—Մսեպինէ դէպի հիւսիս՝ ¾ ժամ հեռի. հոս կան 3 տուն հայ եւ 5 տուն քուրդ [զազա]։ Հայեր իրենց լեզուն կ'պահեն, և Քրդերու հետ խառն կ'բնակին։ Հոգեւոր խնամք՝ Մսեպինի քահանայէն։

Հօրօզ.—Մսեպինէ դէպի հիւսիս՝ 4 ժամ հեռի. ունի 10 տուն կամ 63 անձ հայ բնակիչ, և 10 տունի չափ ալ ասորի. ամէնուն լեզուն՝ հայերէն. հոգեւոր խնամք՝ նոյնպէս Մսեպինի քահանայէն։

Կիւնկէօրմէզ.—Մսեպինէ դէպի արեւելք՝ 4 ժամ հեռի. ունի միայն 3 տուն հայ բնակիչ։ Հոգեւոր խնամք՝ Մսեպինէ։

Մեյլէ.—Հօրօզէն դէպի հիւսիս՝ 1 ժամ հեռի, ունի 5 տուն հայ բնակիչ. հոգեւոր խնամք՝ Մսեպինէ։

Խոլոն.—Հօրօզէն դէպ ի հիւսիս արեւելակողմ՝ 1 ժամ հեռի. ունի 4 տուն կամ 22 անձ հայ բնակիչ։ Կան 6 տուն ալ ասորի բնակիչ, որք քահանայ մ'ալ ունին։ Հայոցը՝ Մսեպինէն։

Օշէն.— Մսեպինէ դէպի հարաւ. արեւմուտք՝ 6 ժամ հեռի. ունի 12 տուն՝ կամ 70 անձ հայ, 6 տուն ասորի՝ ու 100 տուն քուրդ [զազա] բնակիչ։ Հոս ալ միւս գիւղերուն պէս կ'զբաղին երկրագործութեամբ։ Հայոց հոգեւոր խնամքը՝ դարձեալ Մսեպինի քահանայէն, որ այս կողմերու ցիրուցան ինկած ազգայնոց համար կարծես հոգեւոր մանանայի դերը կ'կատարէ։ Օշէնի ազգայինք երկրագործական եւ առեւտրական դժուարութիւններէն առաջ ունեցած են ուրոյն դպրոց։ Հոս ալ Ասորւոց ընտանեկան լեզուն հայերէն է։

[Ծանօթութիւն.— Վերեւ տեղեկագրուած գիւղերը կ'պատկանին Սեւերէկի գաւառակին եւ ըստ կառավարական բաժանման՝ կ'գտնուին Տիարպէքիրի շրջանակին մէջ, թէեւ անոնք ի հնուց անտի Ուրֆայի Առաջնորդարանի իրաւասութեան ենթակայ են։]

Աֆ-Փէր.— Ուրֆայի Պօզ-Օվայ կամ Պօզապատ գիւղախմբի շրջանակին մէջ՝ Ուրֆայէ դէպի արեւելեան հիւսիս 4 ժամ հեռի. ունի 3 տուն հայ ու 12 տուն քուրդ բնակիչ։ Քահանայի այցելութիւն՝ Ուրֆայէ։

Պըռըռըճէ.—Աֆ-Փէրի մօտ մէկ երկու տուն հայ՝ միւսները քուրդ բնակչով գիւղ մը։ Քահանայ՝ Ուրֆայէն։

Կարմունջ.—Ուրֆայէ դէպի հիւս. արեւելք՝ 1½ ժամ հեռաւորութեամբ հայ գիւղ մ'է։ Ունի 350 տուն կամ 2000ի մօտ հայ բնակիչ, որոց 8 տունը միայն բողոքական, և ասոնցմէ 1—2 տունն ալ միրտչական-բողոքական։ Գիւղին հայ ժողովուրդը գործունէութեան, չարքաշութեան ու ճարպիկութեան կողմէ մեծ համբաւ հանած է, կ'զբաղի հողագործութեամբ, պարտիզպանութեամբ։ Բնակչաց մէկ կարեւոր մասն ալ կ'զբաղի իբրեւ կրտաւագործ, ջորեպան և շրջուն առեւտուրի տէր, գիւղախմբերու այցելելով՝ մանաւանդ Տիարպէքիրի շրջանակին մէջ։ Գիւղին բերքերն են՝ ցորեն, գարի, բակլայ, սիսեռ, խաղող, սալոր, դեղձ և ուրիշ շատ մը մրգեղէններ. նշանաւոր է Կարմունջի պատուական նուռը, զոր մեծամեծք իբրեւ նուէր մինչեւ իսկ հեռաւոր քաղաքներ կ'ղրկեն։

Գիւղն ունի սքանչելի ջրի աղբիւրներ, սքանչելի վայրեր ու հնութեանց հետքեր։ Ունի նորաշէն հոյակապ եկեղեցի մը՝ Ս. Աստուածածնի անուան նուիրեալ։ Աւանդաբար կ'ըսուի թէ Ս. Թադէոս առաքեալէն հիմնադրուած է այս սրբատեղին։ Կարմունջ ունի 3 քահանայ, 2ն՝ ծերունի՝ 70—80 տարեկան, Տ. Յովհան եւ Տ. Կարապետ. և մին՝ նորընծայ՝ դեռ երիտասարդ, Տ. Գէորգ Տ. Նիկողոսեան։ Եկեղեցին ունի քանի մը կտոր ձեռագրեր, որք քանի մը հարիւր տարուան հնութիւն են, որոց մասունք եւ մասն կենաց փայտին՝ գիւղացւոց պահած աւանդութեան համեմատ։ Եկեղեցին ունի 70 ձիթենի, 60 նռենի, ինչպէս նաեւ երկու կտոր ագարակ։ Առեւտրական նուազումներու շրջանին՝ թէեւ Կարմունջ տագնապած է բայց ուղղակի չէ ազդուած։

Կարմունջ՝ կրթական գործին մէջ անփոյթ է, և Առաջնորդարանի կողմէ ազդեցիկ միջոցներ ի գործ դրուելով է գրեթէ, որ հարկադրուած է գիւղին դպրոցն այժմ բաց եւ քիչ շատ բարեկարգ պահել 2 ուսուցչով։ Կ'յաճախեն 130 աշակերտք։ Հոն կազմուած են Թաղական Խորհուրդ և Դպրոցական ու Աղքատախնամ Հոգաբարձութիւններ։ Գիւղին սակաւաթիւ Բողոքականք՝ երբեմն աւելի նպաստաւոր դիրքի մէջ գտնուած են. հիմա չունին քարոզիչ. ունին միայն աղջկանց վարժարան մը։

Շատ տարիներ առաջ գիւղին ազգայիններէն մաս մը՝ բաշխումի ու գանձումի խնդիրներու պատճառաւ գացած իբրեւ հռոմ. հայ արձանագրուած են, թէեւ իրենց հոգեւոր պէտքերու մասին չեն բաժնուած Մայրենի Եկեղեցիէն։ Որովհետեւ հռոմ. հայոց Առաջնորդին միջոցաւ նոյնպէս շատ տարիներ առաջ Կարմունջի մէջ տուն մը գնուած է ուր յարմար առիթներուն միշտ փորձ կ'ըլլայ այն մաս մը տրտնջացողները մակաղել, խնդիրն հիմնովին փակելու համար Տեղապահը կը հետաքրքրուի այս խնդրով, և միջոցներ ձեռք առած է գանգատներու պատճառները բառնալով բաժնուածներու արձանագրութիւնն հին տեղը բերելու։

Գ. Կ. Ո.

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՔ

ՍԸՐ Է. ՄՈՆՍԸՆԻ ճառն օրուան խնդիրն է Բարիզի նախարարական և Խորհրդարանական շրջանակներուն մէջ։ Բարիզի կէս-պաշտօնական թերթ մը կ'ըսէ թէ դեսպանին ճառին ամէնէն մեծ յանցանքն է աչքի զարնող հակասութիւնը։ Դեսպանն յայտարարեց թէ Անգլիա միշտ «բաց դրան» քաղաքականութեան հետեւած է։ Մեծն Բրիտանիոյ քաղաքագէտք եւ պետական մարդիկ անսպառ փաստ բերած են այս կէտն իրենց ձեռքն, ի հարկին միւս պետութեանց երեսին զարնելու համար անոնց արգելիչ դրութիւնն իրենց գաղթականութեանց մէջ։ Անգլեւսաքսոն ցեղին գերակշռութեան նշան մը կ'համարին այս «բաց դուռը»։ Երբ Ֆրանսայի մէջ անհանգստութիւն կ'յայտնուի իրենց դրացիներուն աշխարհակալ ոգւոյն նկատմամբ, անգլիացի ատենաբանք կ'պատասխանեն. «Ի՞նչ բանէ կ'վախնաք։ Մեք կ'գործադրենք բաց դրան քաղաքականութիւնը։ Երբ երկիր մը գրաւենք, կ'փութանք ազատ վաճառականութեան դրութիւնն հաստատել

հոն։ Մուտք կուտանք ամէն ժողովրդոց վաճառականութեան և ճարտարարուեստներուն. մեր գաղթականութեանց շահագործումը միմիայն մեզ մենաշնորհ չենք նկատեր։ Երբ դուք, ցամաքային Պետութիւններ, երկիր մը գրաւէք, դուռը մեր երեսին կ'գոցէք ձեր մաքսային սակագներով։ Ձեր գաղթականութիւնք ծանրապէս կը վնասեն ուրիշ ազգաց շահերուն։ Ընդհակառակը, մեր գաղթականութիւնք ամենուն օգտակար են, և աշխարհի վրայ ամէն մարդ պարտաւոր է ծափահարել Թագուհւոյն զինուորաց յաղթութիւնները։ Մեք, Անգլիացիքս, տիեզերական քաղաքակրթութեան ռահվիրաներն ենք։» Կէս-պաշտօնական թերթն այսպէս համառօտելով բրիտանական ազգին փաստերը, կ'ընդունի թէ անոնք բոլորովին սխալ չեն։ Կ'ընդունի թէ Անգլիա ազատ վաճառականութեան ջատագով ազգ մը է, բայց կ'յայտարարէ թէ իր ակնեբեւ շահերը կ'պահանջեն որ այսպէս ըլլայ։ Կ'ընդունի նաև թէ իրօք առարկութիւններ կարելի է ընել Ֆրանսայի կողմէ իր գաղթականութեանց համար ընդունուած մաքսապաշտպան դրութեան դէմ, բայց թէ այդ գաղթականութեանց շահերն այդպէս կ'պահանջեն։ Սըր Է. Մոնսընի ճառը բաց դրան դրութեան ակնարկելու համար չէ որ զարմանք կ'պատճառէ, այլ զարմանքն ա՛յն ատեն կ'սկսի, երբ դեսպանը կ'ըսէ թէ ցաւալի է որ Ֆրանսայի մէջ շարժումներ կան Սուտանի նոր գրաւուած գաւառներուն մէջ մեր կրթարաններուն մրցակից կրթարաններ հաստատելու։ Այս լեզուն ի՞նչպէս պէտք է հասկնալ, կ'ըսէ նոյն թերթ։ Անկարելի է ըմբռնել թէ Սըր Է. Մոնսըն իր բաց դրան սկզբունքն ի՞նչպէս կրնայ համաձայնեցնել այս արտասովոր գայրոյթին հետ զոր կ'զգայ Եգիպտական Սուտանի մէջ Ֆրանսական դպրոցներ հիմնելու ծրագրին դէմ։ Դուռը կա՛մ բաց պէտք է ըլլայ կամ գոց։ Եթէ Սուտանի դուռը բաց է, ինչո՞ւ քանի մը Ֆրանսացի վարժապետներ սեմէն ներս չմտնեն։ Քանի մը երկոտասնեակ ափրիկեցի փոքրիկներու Ֆրանսերէնի կամ Ֆրանսացիներու ձեռքով ուսումն ի՞նչպէս կրնայ վնաս հասցնել Անգլիոյ իրաւունքներուն։ Ի՞նչ կերպով անհամաձայն է Ազատ Վաճառականութեան քաղաքականութեան հետ։ Ի՞նչպէս կրնայ արդիւք ըլլալ այն քաղաքակրթիչ պաշտօնին զոր Անգլիա կը յայտարարէ ստանձնած ըլլալ Վերին Նեղոսի երկիրներուն մէջ։ Ամէնէն աւելի մաքսապաշտպան առեւտրական ազգերը կ'հակառակի՞ն իրենց ստացուածներուն մէջ օտար դպրոցներու հաստատութեան։ Նոյն իսկ Ֆրանսայի մէջ դեռ վերջերս անգլիական քոլէճ մը չհաստատուեցա՞ւ։ Եթէ արհեստային արտադրութեանց համար գործածուած մաքսապաշտպանութիւնը գէշ դրութիւն մ'է, ի՞նչ պէտք է մտածել մտաւորական և լեզուաբանական մաքսապաշտպանութեան մը վրայ։ Սըր Էտմընտ Մոնսըն կ'ուզէ՞ անգլիերէնէ տարբեր լեզուի մը խօսուիլն արգիլել Բրիտանական գաղթականութեանց մէջ։ Եթէ ուրիշ ազգեր ալ այդ տեսակ դրութիւն մ'ընդունին, ի՞նչ կ'ըլլայ այն տիեզերական քաղաքականութիւնն որոյ ախոյեան կ'հռչակէ ինքզինքն անգլիական ազգը»։

—Բարիզէ կ'հեռագրուի անգլ. թերթերու թէ պէտք չէ չափազանցել Խարթումի եւ Ֆաշոտայի մէջ Ֆրանսական դպրոցներ հաստատելու համար Մ. Տըլոնքլի առաջարկութիւնը։ Նախ, հանրային կարծիքն այնքան ոգեւորուած չէ այդ մասին, եւ երկրորդ, Ֆրանսայի արտաքին գործոց նախարարութիւնը բնաւ միջամտած չէ գործին։

—Պերլինէ կ'հեռագրուի թէ Սըր Էտմընտ Մոնսընի ճառն ընդհանրապէս հաստատեց թէ Անգլիոյ և Ֆրանսայի յարաբերութիւնք փափաքելի աստիճանին հասած չեն։ Հոն բնաւ կարեւորութիւն չի տրուիր Ֆրանսական քանի մը թերթերուն ջանքին, որով կ'ուզուի Ֆրանսայի և Գերմանիոյ մէջ մտերմական յարաբերութիւններ յառաջ բերել Անգլիոյ հակառակ ընթացք մը բռնելու համար։ Կէս պաշտօնական Համպուրկիշէ Քորէսբոնտենձ կ'ըսէ. «Վերջին քանեւօթն տարիներու միջոցին Ֆրանսա բիրտ կերպով բռնադատեց միջազգային քաղաքավարութեան ամէն կանոնները Գերմանիոյ դէմ անթիւ անհամար անգամներ։ Հիմակ ալ կ'խորհի թէ Գերմանիոյ բարեկամութիւնն ու աջակցութիւնը շունչ առնել պիտի տան իրեն, և հետեւաբար—Գերմանիա եա կուտայ Ալզաս-Լոռէնն ի գին այդ բարեկամութեան, մինչդեռ գերմանեֆրանսական յարաբերութեանց բարւոքման միակ եղանակն է անպայման կերպով և առանց վերապահութեան ճանչնալ Ֆրանքֆորդի Դաշնագրութիւնը։ Եթէ Ֆրանսա սիրտ չըներ այդպէս ընելու, ամէն բան կ'մնայ իր վիճակին մէջ։ Գերմանիա բնաւ չի փափաքիր որ այս վիճակ փոխուի։

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԳՈՐԾԵՐ.— Կարգ մը Ամերիկացիներու ջիղերու դպած է Հավայի կղզեխմբին կոմսն Ցանձնաժողովին սա՛ կարծիքը թէ այդ կղզեխումբ պէտք է երեսփոխան մ'ընտրէ Ուաշինկդընի խորհրդարանին համար։ Ասանկ երթալով, կ'ըսեն, Հավայի Մ. Նահանգներուն մէկ կտորը պիտի ըլլայ հաւասար իրաւունքներով եւ պարտաւորութիւններով.—[Հապա ի՞նչ կ'կարծէիք։]— Զինուորական Ցանձնաժողովոյ Նախագահ Մր. Հըլի Ներակոյաին ներկայացուց Մայլզ զօրավարին պատրաստած օրինագիծն, որ միայուն բանակին թիւը կ'բարձրացնէ 100,000ի, և կ'առաջարկէ ստեղծել Ա. կարգի և Բ. կարգի զօրավարներու տիտղոս։ Մինչեւ հիմա ամերիկեան բանակին մէջ ամենաբարձր աստիճանն էր Գ. կարգի զօրավար [Լիվա]։ — Նիքարակուայի Ջրանցքին ծերակուտական յանձնաժողովը որոշեց ինչ ինչ փոփոխութիւններ ընել օրինագծին մէջ։ Ասոնցմէ ամէնէն կարեւորն է Նախագահին յանձնել որոշելը թէ Ջրանցքին բացման նպաստելու համար հա՞րկ է պետական պարտաթուղթեր հրապարակ հանել, թէ ասոր համար պէտք է միայն Խաղաղական Ովկիանոսի երկաթուղիներու պարտաթուղթերուն վաճառումը շարունակել։ Բացման մանրամասնութիւնք Ծովային Ընկերութեան ձգուած են։ Այս ջրանցին համար պետական գանձ հինգ միլիոն տոլարէ աւելի բան մը պիտի չվճարէ։

ԼՈՐՏ ՔԻՉՆԷՐ Գահիրէ մեկնելէ յառաջ իմացուց թէ Կորտոն Քոլէճի հանգանակութեան գումարն արդէն 80,000 անգլ. ոսկւոյ հասած է։ Մնացեալ 20,000ն ալ շարդ Լորտ Քիչնէրի ձեռքն հասած ըլլալու է։

ԱՒՍՏՐԻԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ. — Թէ՛ Վիեննայի և թէ Բեշդայի մէջ խորհրդարանին գործերը փափաքուած ուղղութիւնը չունին։ Երկուքին մէջ ալ խափանարար ընթացք, երբեմն Չեխերուն, Լեհերուն, Խրուաթներուն, երբեմն ալ կատաղի Գերման կուսակցութեանց կողմէն։ Խրուաթիոյ մէջ մանաւանդ մեծ յուզում կ'տիրէ, որովհետեւ Մաճառ Նախարարութիւնն որոշեր է նոր տուրքեր դնել հոն եւ նոր զօրաժողով ընել առանց կանխաւ խնդիրը Խորհրդարանի քննութեան բովէն անցընելու։ Պէտք է գիտնալ թէ Հունգարիոյ մէջ արժէք չունի Աւստրիոյ սահմանադրութեան նշանաւոր ԺԴ. յօդուածն, որուն համեմատ Վիեննայի կառավարութիւնը կրնայ խորհրդարանական կեանքը չեզոքացնել և մասնաւոր հրովարտակներով երկիրը կառավարել։ Հունգարիա աւելի սահմանադրական է այս մասին, և Խրուաթիոյ մէջ ըլլալիք այս նախարարական կարգադրութիւնք յուզում պատճառած են Հունգարիոյ ընդդիմադիր կուսակցութեան մէջ։ Պանֆիի Նախարարութեան համար մահացու հարուած մը պիտի ըլլայ Մաճառ խորհրդարանին Նախագահ Տր. Սիլաճիի հրաժարականը։ Եթէ այս ազդեցիկ մարդ մնար իր պաշտօնին վրայ, իրաւախոհութիւն մը կարելի էր ընդդիմադիրներուն հետ, սա՛ պայմանաւ սակայն որ դահլիճն հրաժարէր, անհրաժեշտ Օրինագիծերուն քուէարկումէն անմիջապէս ետքը։ — 11 երեսփոխաններ ազատական կուսակցութենէն [կառավարական կուսակցութիւնը] բաժնուեր են։ Բայց կառավարութիւնն իրեն նպաստաւոր երեք հարիւր յիսուն հոգի ունի Խորհրդարանին չորս հարիւր յիսուն երկու անդամներէն։

ԱՆՎԵՐՋԱՆԱԼԻ ԽՆԴԻՐԸ.—Բայց մի՛ յուսահատիք, միայն համբերեցէք, և կ'վերջանայ։ Ֆրանսայի Արքայական Տան պետ Օրլէանի Ֆիլիբ դուքսն առաջին անգամ չէ որ Տրէյֆիւսի գործին առթիւ հրապարակ կ'նետուի։ Արդէն կանուխէն կ'պախարակէր վերաքննութեան գաղափարն և դժուար չէ գուշակել թէ ինչո՞ւ.— Զինուորական կուսակցութեան աչքը մտնելու համար։ Այս անգամ սակայն տեսնելով որ Ֆրանսայի դատաւորութիւնն ամենայն անաչառութեամբ խնդիրը կ'քննէ և զինուորականք սկսած են ծակուծուկ մտնել, Դուքսը կ'հրամայէ իր Ֆրանսայի քաղաքական գործակատարին [Դուքսն ամէն երկիր ներկայացուցիչ ունի], որ լրագրաց մէջ հետեւեալ նամակն հրատարակէ. «Ինչպէս միշտ, Օրլէանի դուքսը ճշմարտութիւն կ'պահանջէ. ինչպէս միշտ, Օրլէանի դուքսն արդարութիւն կ'պահանջէ. ինչպէս միշտ, Օրլէանի դուքսը կ'պահանջէ որ լոյս արձակուի գործին վրայ ամբաստանեալին բնական դատաւորներուն առջև, եւ եթէ ազգին շահերն այնպէս կ'պահանջեն, մի միայն անոնց առջև։»

—Ինչպէս գրուեցաւ, Լըքլէռ զօրավար, Թունուզէ Բարիզ կանչուած է վճռաբեկ Ատենին առջեւ վկայութիւն տալու Բիքառի գործին մէջ։ Զոլայի դատաստանին ատեն, գնդ. Բիքառ յայտարարեց թէ երբ Տրէյֆիւսի գործը բանկեցաւ, ինք իր պետերէն հրաման ընդունեց Տրիպոլսոյ սահմանագլուխն երթալ, եւ թէ երբ Թունուզ հասաւ, Լըքլէռ զօրավար իրեն թոյլ չտուաւ կապէս քաղաքէն աւելի անդին երթալու, եւ երբ Բիքառ այս արգելքին պատճառն հարցուց, զօրավարն ըսաւ թէ այդ սահմանագլուխ կեանքի ապահովութեան մասին յարմար վայր մը չէր։ [Բիքառ ասով հասկցնել կ'ուզէր թէ Էտէրհազի եւ իր վատչուէր գործակիցք կ'ուզէին այս կերպով զինքը մէջտեղէն վերցնել, Տրէյֆիւսի անմեղութեան միակ կենդանի վկան ոչնչացնելու համար]։

— Գերմանական սահմանագլխի պահակ սպաներէն մին յայտարարեր է թէ Ֆրանսայի սպայակոյտին դէմ եղած յարձակումը չանպատուեր Ֆրանսական բանակը։ Ասկէ զատ, այդ սպայակոյտին մէկ ճիւղը միայն կ'քննադատուի թէ կապ ունի Տրէյֆիւսի գործին հետ, այսինքն Տեղեկութեանց Դիւանն, որ բանակին ընդհանուր հրամատարութեան հետ առնչութիւն չունի։ Անոր անդամներն են թարգմանիչ, լուսանկարիչ, պատկերահան, գծագրիչ, գրի մասնագէտ, օրագրող, ոստիկանապետ, և ամէն բան, բացի զինուորական ըլլալէ։(*)

—Վճռաբեկ Ատեանն հարցաքննեց նաեւ զՁօրավար Կալիֆէ և անոր կարծիքն հարցուց գնդապետ Բիքառի ծառայութեան մասին։ Ատեանն հարցուց նաեւ թէ իրա՞ւ է որ ինք Տրէյֆիւսի աստիճանազրկութենէն ետք ըսած ըլլայ Տառա զօրավարին. «Անմեղ մը աստիճանազուրկ ըրինք։»

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԵԱՑ Ներկայացուցիչք, որ այս պահուս գումարուած են ի Նիս, կարգ մը բարեփոխումներ ըրին միջազգային շոգեկառքերու երթեւեկութեանց համար։ Ռուսական Ներկայացուցիչն առաջարկեց որ յառաջիկայ համաժողովը գումարուի ի Բեդերսպուրկ, 1899 յունիս 15ին։ Այս առաջարկ ընդունուեցաւ։

ԿԱԼԼԷՍԻ ԻՇԽԱՆԻՆ համար ըսուեցաւ թէ Ուաշինկդըն պիտի երթայ Ամերիկայի հարիւրամեակի տօներուն ներկայ գտնուելու։ Անգլիական աղբիւրէ կ'հերքուի այս լուր։

ՀՌՈՄԻ ՄԷՋ անցած Դշ. օր տօնուեցաւ աշխարհահռչակ արուեստագէտ Պէռնինիի ծննդեան տարեդարձը։ Մեծ արուեստագէտին չքաղրամի ձեւով կենդանագիրն, արձանագրութեամբ մը, դրուած էր Անտրէոծծի Պալատան կեդրոնական դրան մօտ, ուր ինքն ապրեցաւ, և ի ներկայութեան բոլոր քաղաքային իշխանութեանց, Գեղարուեստից Ակադեմիաներու պատուիրակներու և Պէռնինիի ընտանիքին սերնդոց, քանդակագործ Սիներ Ֆէրրարի ուղերձ մը արտասանեց։

ԼՈՆՏՈՆԻ սպանիական բարեգործական պազարին Նախագահ Քազա Վալէնսիա կոմսուհին շնորհակալութիւն կ'յայտնէ բոլոր անգլիացի նշանաւոր արուեստագէտներուն, պաշտպանուհիներուն, որ բարեսիրաբար ծառայեցին այդ պազարին, ի նպաստ վերջին պատերազմին ատեն մեռնող զինուորաց այրիներուն և վիրաւորներուն։

ՄԱՔԻՆԼԻ ՆԱԽԱԳԱՀ խորհրդարանին հաղորդեց Հավայի կղզեաց Ցանձնաժողովին տեղեկագիրն, որով ամերիկեան քաղաքացի կ'նկատուին բոլոր սպիտակամորթներն, որոց մէջ կ'գտնուին Բորդուկէզներ, ափրիկեան ծագում ունեցող բոլոր մարդիկ, և Հավայի բնիկներուն ցեղէն եղողներ, թէ՛ հօր և թէ՛ մօր կողմէ, որք արդէն նոյն կղզեխումբին քաղաքացի էին Մ. Նահանգաց գերիշխանութեան տակ մտնելէ յառաջ։

ԱՆԳԼ. ՍՊԱՌԱԶԻՆՈՒԹԻՒՆՔ. — Կլասքոյի քաղաքապետը խնդրած էր պատերազմական Նախարարէն, որ Քլայտի ամրութիւնք աչքէ անցուին և յարմար փոփոխութիւններն ըլլան։ Նախարար Լորտ Լանստաուն հետեւեալ պատասխանը տուաւ Լորտ քաղաքապետին. «Լիովին կ'գնահատեմ Կլասքոյի քաղաքացիներուն բնական բաղձանքը Քլայտի ապահովութեան համար։ Բայց այս միջոցիս երբ կառավարութիւնն հարկ կ'տեսնէ բարւոքել մեր բոլոր բերդերն ու ածխային կեդրոններն աշխարհի ամէն մասերուն մէջ, չի կրնար մասնաւոր ուշադրութիւն տալ ո և է առանձին նաւահանգստի մը ամրութեան։ Ինչպէս ըսի, կառավարութիւնը կ'ուսումնասիրէ բրիտանական բերդերուն և նաւահանգիստներուն սպառազինութեանց ամբողջ խնդիրն, և հետեւաբար կարելի չէ առ այժմ զբաղիլ մի միայն Քլայտի մէջ շինուելիք ամրութիւններով։»

ԱՄԷՆ ԲԱՆԻՆ ԳԻՆԸ.—Բոլոր Եւրոպական օրաթերթերը գրեցին թէ Պելժիոյ Լէօբոլտ Թագաւորը կ'առաջարկէ Սպանիոյ, սա՛չափ գումարով ծախու առնել Մեծ Քանարեան կղզին։ Ահա թէ ինչ բան պատճառ տուաւ այս զրոյցին. Քոնկոյի Պելժ իշխանութիւնք առողջապահական կեդրոն մը կ'ուզեն հաստատել այս կղզիին մէջ. Պելժ Տր. Տէշան մասնաւոր պաշտօնով Մեծ Քանարեան կղզին զրկուեցաւ որպէս զի միջոց մը գտնէ Քոնկոյի ծեր հիւանդ զինուորներն այդ կղզին փոխադրելու առողջապահական պատճառներու համար։ Այս ծրագիր ծանօթ էր Լէօբոլտ Թագաւորին և նոյն իսկ անոր մասնաւոր հոգածութեան ալ առարկայ եղաւ։ Պիտի սպասուի Տր. Տէշանի տեղեկագրին՝ պէտք եղած շէնքերը շինելու համար կղզիին մէջ։ Մեծ Քանարեան կղզին Պելժիայէ աւելի մօտ կ'գտնուի Քոնկոյի, և այս կերպով հիւանդ ու ծեր զինուորներն աւելի դիւրաւ հոն կրնան երթալ եւ Եւրոպայի ցուրտ օդին վտանգներէն ազատուիլ։ Արդէն Սիերրա Լէոնայի շատ մը անգլիացի պաշտօնատարք ապաքինելու համար Քանարեան կղզիները կ'երթան։

ՍՊԱՆԻՈՅ Նախկին Թագուհին Իզապէլլա, անցած Դշ. կէս օրէ վերջ ծանր արկածէ մը հազիւ ազատեց իր կեանքը, շնորհիւ իր սպասաւորին քաջութեան և պաղ արեան։ Նախկին Թագուհին կ'դառնար իր Էբինայի դղեակէն, որ կ'վերաբերի իր ամուսնոյն, Տոն Ֆրանսիզի։ Իր կառքին անցնելիք ճամբան շատ գէշ էր օր մը առաջ տեղացած անձրեւէն։ Թագուհւոյն կառքը զարնուեցաւ նոյն ճամբէն անցնող վակոնի մը։ Կառապանն անմիջապէս ինկաւ իր տեղէն՝ բախումին սաստկութենէն, և ձիերն ալ խրտչելով սկսան զառիվայրէ մը վազել։ Հետեւորդ սպասաւորը սակայն յաջողեցաւ սանձը բռնել ճիշդ այն պահուն երբ Թագուհիին կառքը ծառի մը պիտի զարնուէր։ Թագուհին վար իջաւ և վնասուած կառքը ճամբուն վրայ հանելով, դարձեալ նստաւ և կամաց կամաց իր բնակավայրն հասաւ։ Սպասաւորին ձեռքը թեթեւ կերպով վիրաւորուեցաւ։

ՄԵԾՆ ԲՐԻՏԱՆԻԱ ԵՒ ԻՏԱԼԻԱ ԱՓՐԻԿԷԻ ՄԷՋ.—Ազմարայէ հեռագիր մը կ'յայտարարէ թէ ԴՇ. օր Էրիթրէի հիւսիսային երկիրներուն եգիպտական և իտալական սահմանագլուխները ճշտող դաշնագրութիւնն ստորագրեր են անգլիական կառավարութեան կողմէ գնդապետ Բարսընս (Քասալայի կառավարիչ) և իտալական կառավարութեան կողմէ Էրիթրէի կառավարիչ Մ. Մարդինի։ Իտալիոյ թողուեցան Հակարի բարձրաւանդակ սարահարթն և Նուչ Ումպաքդա երկիրներն, որ 1895էն ի վեր վէճի նիւթ էին երկու կառավարութեանց միջեւ։

ՆՈՐ ԼԵՎԻԱԹԱՆ ՄԸ.— Այսօր ԳՇ. անգլիական ծովային հզօր զօրութեան վրայ կ'աւելնայ նոր և առաջնակարգ զրահաւոր մը, Անդիմադրելի (Irresistible] անուամբ, որ երկրորդն է երեք խոշոր մարտանաւերէն, որոց շինութիւնն որոշուած էր։ Իրրէզիսդիպլ ունի 15,000 թոնօ տարողութիւն եւ 400 ոտք երկայն է, մեքենաները 15,000 ձիու ոյժ ունին, եւ ժամը 18 ծովային մղոնի արագութիւն։ Ի հարկին ասկէց աւելի արագ պիտի կրնայ սուրալ, թռչիլ։ Այս կարգի երեք զրահաւորներէն առաջինն էր Ֆորմիտապլ որ անցած ամսուն կիսուն ծով իջուցուեցաւ ի Բորդսմութ։ Երրորդը պիտի ըլլայ Ինըլէքէպլ [անողոք], որ շինուելու վրայ է ի Տէվընբորդ։ Իրրէզիսդիպլ կրնայ 2000 թոնօ ածուխ առնել։ Ունի շոգիի 20 կաթսայ. Նաւազներու թիւը պիտի ըլլայ 773, ծովակալն ալ մէկտեղ առնելով։ Շինութեան սկսուած էր Ապրիլ 11ին [7 ամսուան մէջ յառաջ բերել այս հսկայ զրահաւորը... ի՜նչ գործունէութիւն։] Իրրէզիսդիպլի շինութեան հսկող եղած է ի Չաթամ ծովակալ Հայլէրի, և գլխաւոր ճարտարապետն եղած է Մ. Ճէյմս։ Ամբողջ պողպատեայ է։

ՎԻԼՀԷԼՄ ԿԱՅՍԵՐ ՅԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ.— Գերման կայսրն երկու օր առաջ Ռայխսդակին դիւանն ընդունելով ըսաւ թէ, թէև Գերմանիա բոլոր պետութեանց հետ բարեկամական յարաբերութիւններ կ'տածէ, միջազգային կացութիւնը սակայն մեծ ուշադրութիւն կ'պահանջէ։ Ասոր համար պէտք է յառաջ քշել բանակին յաւելման ծրագիրը։ Երկրին տնտեսական ուժերն ի նկատ առնելով, կայսրն աւելի ընդարձակ առաջարկութիւններ չէ ըրած, եթէ ոչ կացութիւնը ծանր է և Գերմանիա աճագին բանակի պէտք ունի։ Կայսրն այս նոր ճառով գոհունակութիւն յայտնեց իր Պաղեստինեան ուղեւորութենէն, մանաւանդ բոլոր Գերմաններուն, կաթոլիկ և բողոքական, միութիւնը տեսնելով։

ՖՐԱՆՑ ՅՈԶԷՖ ԿԱՅՍՐԸ մէկ ժամ ունկնդրութիւն շնորհեց Մաճառ Նախարարապետ Պառոն Պանֆիի, որ կացութեան վրայ մանրամասն տեղեկագիր մը տուաւ Ն. Վեհափառութեան։ Նախարարապետն յետոյ տեսակցեցաւ արտաքին գործոց նախարար Կոլուխովսքի կոմսին, ելմտական նախարար Մ. Քալլայի և նախարարապետ Ֆոն Թուն կոմսին հետ։

ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ մտադիր է առաջարկել որ Եգիպտոսի խառն դատարանաց իրաւասութիւնը տարի մ'ալ երկարաձգուի։

ԾԱՅՐԱՅԵՂՆԵՐՈՒ ԴԷՄ դեսպանախորհուրդն որ ի Հռոմ կ'գումարուէր, իր խորհրդակցութեանց մէջ չյաջողեցաւ, և յետաձգուեցաւ։ [Սէրվէթ]

ԱԼՃԵՐԻՈՅ կուսակալն հրաւէրեր է հակասեմական Մ. Ռէժին, Ալճէրի քաղաքապետն, որ քաղաքին մէջ բարեկարգութիւն վերահաստատէ, եթէ ոչ ինք անձնապէս ոստիկանական ոյժ պիտի գործածէ։

ԿՈՎԿԱՍԵԱՆ ԼՈՒՐԵՐ. — Տփղիսէ կ'գրեն. Ցայտնի է, որ Երեւանի եւ Գանձակի նահանգում ապրող դուխաբորները Կովկասի գլխաւոր վարչութիւնից թոյլտուութիւն էին խնդրում արտասահման գաղթելու։ Այժմ, «Կաւկազ»ի ասելով, նրանց խնդիրը յարգուած է։

—Աստրախանի բժշկական մասի վերատեսչի պաշտօնակատար բժիշկ Աստամովը գտել է մի թունաւոր միքրոբ որ նա ձկան թոյնով թունաւորուելու պատճառն է համարում։ Այդ գիւտն ստուգելու և Աստամովի ապացոյցները լսելու համար, մայրաքաղաքի թերթերի ասելով, մի առանձին յանձնաժողով է կազմուած երկրագործութեան եւ պետական կալուածների մինիստրութեան մէջ։

—Բագուի մի քանի գրամատէրերի մէջ, «Նով. Օբ.»ի ասելով, միտք է յղացել մի ընկերութիւն կազմելու, Բագուի մօտ գտնուած կէյէ հարուստ հանքերը շահագործելու համար։ Կէյը [տեղական բարբառով այսպէս է կոչւում] միեւնոյն յատկութիւնն ունի ինչ որ ասֆալտը։

—Թուրքաստանում շինուող երկաթուղուն վառելիք և նաւթային այլ բերքեր մատակարարելու նպատակով, տեղական ընդհանուր-նահանգապետը դիմել էր երկրագործութեան եւ պետական կալուածների մինիստրութեանը խնդրելով, որ մինիստրութեան ծախքով հորեր փորուին Ֆերգանի շրջանի Նամագանի գաւառում գտնուած նաւթային հողերում։ Մինիստրը յարգել է այդ խնդիրքը, և առաջիկայ տարի հանքային գլխաւոր վարչութիւնը մասնագէտներ կուղարկի յիշեալ հետազօտութիւնը կատարելու, որի համար ներկայումս խնդրւում է, որ արքունի գանձարանը 25,000 րբլ. յատկացնի։

—Տեղական մամուլին մէջ վիճաբանութիւն բացուած է Բագուի մէջ կազմեալ շահագործական նոր ընկերութիւններու օգուտներու և վնասներու մասին։ Երկու կողմն ալ իր կուսակիցներն ունի։ Ապագան պիտի հաստատէ թէ ո՞ր կողմն արդարացի է։

(*).— Այս ա՛յն Դիւանն է որուն պետը՝ Գերմանիոյ մէջ՝ Մոլթքէն էր... (Ծ. ԽՄԲ.)

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ

Կարսի Օսմ. Հիւպատոսարանին Քանչլէր և դեր-հիւպատոս անուանեցաւ Արտաքին գործոց թղթակցութեան դիւանին անդամ Խմին պէյ։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ Ֆէրտինանտ իշխանը, վերջին օրերս, կոչունք մը տուած էր ի պատիւ Օսմ. Քոմիսէր Նէճիպ Մէլհամէ էֆ.ի և այս առթիւ բաժակ առաջարկած էր Վեհ. Սուլթանին կենաց։ Ահաւասիկ այդ բաժակաճառը. «Ցոյժ հաճոյական պարտականութիւն մը կ'համարիմ աստ բարի գալուստ մաղթել Ձեզ, Քոմիսէր էֆ., և յայտնել այն զգացումներ զորս կ'տածեմ առ Վեհ. Սուլթանն, իմ մեծանուն ու սիրեցեալ Վեհապետս։ Իր յարատեւ ու հօյրական բարեգործութեանց թանկագին յիշատակներն, ինչպէս նաև զիս Իր Օգոստափառ անձին միացնող անայլայլ անձնուիրութեան կապերն ի յուշ ածելով, բարեբախտ եմ անգամ մ'եւս յայտնել, յանուն իմ և կառավարութեանս, այն անայլայլելի զգացումները զորս Ն'տածենք, և բաժակս կ'պարպեմ Ն. Վեհափառութեան կենաց և Օսմ. տէրութեան փառաց և բարգաւաճման համար»։ Իշխանական այս բաժակաճառ ընդունուեցաւ ցնծագին հուրրաներով, և երաժշտաց խումբն ողջունեց զայն Համիտիէ քայլերգին գոռ շեշտերով։ Օսմ. Քոմիսէր Նէճիպ Մէլհամէ էֆ. հետեւեալ խօսքերով պատասխանեց.— «Խորապէս զգածեալ՝ ա՛յն վսեմ խօսքերէն և անձնուիրական զգացումներէն զորս Ձեր արքայական Բարձրութիւն յայտնեց առ իմ Օգոստափառ Տէրս և մեծանձն Վեհապետս, չեմ կարող գտնել բաւական պերճախօս բացատրութիւններ, Ձեր արքայական Բարձրապատուութեան նկատմամբ տածած զգացումներս արտայայտելու համար։ Բաժակս կ'պարպեմ Ձեր արքայական Բարձրապատուութեան, Ն. արքայական Բարձրութեան իշխանուհւոյն և Ն. արքայական Բարձրութեան Պորիս իշխանին արեւշատութեան համար»։

ՆԻԿՈԼԱ ՆԻԿՈԼԱՅԵՎԻՉ Մեծ-դքսին ուղեւորութեան հիմնագիրը վերջնապէս որոշուած է։ Մեծ-Դուքսն, իր հետեւորդաց հետ, ռուսական Բրութ շոգենաւով ՇԲ. օրը մայրաքաղաքս պիտի հասնի, և Տոլմա-Պաղչէի քարափն ելնելով, պալատական կառքերով ուղղակի Կայս. Պալատ պիտի երթայ, իր մեծարանքն և ռուսաց Զարին ողջոյնները մատուցանելու Վեհ. Սուլթանին։ Կիր. օրն ալ տեղի պիտի ունենայ Գալաթարիայի յիշատակարանին բացման հանդէսը։

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷ.— Կ'ըսուի թէ Շիրքէթն այս տարի գոհացուցիչ շահաբաժին մը պիտի չտայ իր բաժնետէրերուն։ Ընկերութեան հաշիւները քննող Ցանձնաժողովը հաստատած է թէ ընկերութիւնը մէկ տարուան մէջ լոկ իր շոգենաւուց նորոգութեան համար 180,000 ոսկի ծախսած է։ Պէտք եղածէն աւելի ծախք մ'է այս, մանաւանդ որ անցեալ տարի Վոսփորի գիւղերն օդափոխութեան գացողներուն թիւն, ուրիշ տարիներու հետ բաղդատմամբ, շատ պակաս եղած է, որով Շիրքէթն այս կողմէ վնասուած է, եւ հետեւապէս այս տարուան հասոյթը գոհացուցիչ չէ եղած։ Շիրքէթը կրնայ վստահ ըլլալ թէ գալ տարի օդափոխութեան գացողներուն թիւը պիտի չաւելնայ, քանի որ մէկ կողմէ գործերու նուազութիւնն և միւս կողմէ իր սակագնոյն տարապայման գիները կ'շարունակեն։ Հասութից յաւելման միակ միջոցն է գիները զեղչել եւ ամենուն քսակին մերձենալի ընել, որպէս զի ժողովուրդը չհեռանայ Վոսփորի գիւղերէն, որով թէ՛ Շիրքէթը կ'օգտուի եւ թէ՛ Տէրութեան Գանձն, ըստ որում նորանոր բնակարաններու կառուցմամբ, կալուածական տրոց հասոյթն ալ կարեւոր յաւելում մը կ'կրէ։

ԿՐԵՏԷԷ հեռագիր մը կ'ծանուցանէ թէ տեղւոյն խալամ կարօտելոց համար վերջերս ղրկուած 1,100 պարկ ալիւրն իր տեղն հասած և կարօտելոց բաշխուած է։

—Կրետէ գտնուող ռուսական զօրքերէն 300 հոգի Ռուսիա վերադառնալու հրաման ստացան։

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ. — Անգլ. դեսպան Սըր Ն. Օ'Քոնոր, ռումանական դեսպանն ու պելճիական գործակատարն, երէկ Բ. Դուռն երթալով, տեսակցեցան Արտաքին գործոց Նախարարին հետ։

—Աթէնքի Օսմ. դեսպանատան Ա. քարտուղարն, անցեալ Ուրբ. օրը, դատական ակախ գործոց կարգադրման նկատմամբ, ինչ ինչ զեկուցումներ ըրաւ դատական նախարարին։

Մ. ՊՈՒՐԺՈՒԱ, Ֆրանսայի արմատական կուսակցապետն, որ զբօսական ուղեւորութիւն մը կ'կատարէ, և այս առթիւ արեւելեան գործերը մօտէն կ'ուսումնասիրէ, երէկ առաւօտ պայմանադրական կառախումբով մայրաքաղաքս հասաւ Սոֆիայէ, և Բերա-Բալաս օթեւանն իջաւ։ Ֆրանս. դեսպանատան գործակատար Մ. Պաբոդ յառաջիկայ ԵՇ. օրը կոչունք մը պիտի տայ ի պատիւ Մ. Պուրժուայի։

ԱԹԷՆՔԻ օսմ. դեսպան Րիֆաթ պէյ անցեալ ԴՇ. օրը Թեսալիոյ գործոց նկատմամբ տեսակցութիւն մ'ունեցաւ Ներքին գործոց նախարար Մ. Թրեանտաֆիլոսի հետ։

ԱՔԵԱ-ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ երկաթուղւոյ շինութիւնն, որ 1894էն ի վեր ընդհատուած էր, ի մօտոյ նորէն պիտի սկսի։ Վերջին օրերս այս մօտք առաջարկներ մատուցուեցան Բ. Դրան, որ տրամադիր կ'երեւի ի նկատ առնուլ զանոնք։

ԽԱՒԱՐՈՒՄՆ ԼՈՒՍՆՈՅ.— Դեկտ. 15ի գիշերը Լուսնոյ ամբողջական խաւարում մը տեղի պիտի ունենայ, որ պիտի տեւէ 1½ ժամ։

ՍԱՄՈՍԻ կուսակալ Միգիրիս պէյ, որ այժմ մայրաքաղաքս կ'գտնուի, Սամոս վերադառնալուն պէս ի նիստ պիտի գումարէ ընդհ. ժողովն, որոյ քննութեան պիտի մատուցանէ զանազան օրինագիծեր՝ ի մէջ այլոց, ընտրական բարեփոխումն, պաշտօնատարաց կարողութիւնը, պարտականութիւնն ու իրաւասութիւնն, որթալուիճի դէմ միջոցներու տնօրինումն, քաղաքային օրինագրքին ներմուծումն, և երկրագործական Պանքայի մը հաստատումն։

ՍԵՐՊԻՈՅ ԵԼԵՄՈՒՏՔԸ.— Սքուփշինայի մէջ, Սերպիոյ Նորընտիր ելմտական նախարարն յայտարարեց թէ ելմտական կացութիւնը դժուարին է, բայց յուսահատական չէ։ Նախարարը նոր տուրքեր առաջարկելու միտք չունի, այլ վարչական բարենորոգումներով կ'ուզէ ելմտացոյցն հաւասարակշռել։ Սքուփշինան միաձայն հաւանեցաւ նախարարին յայտարարութեանց։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ.— Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարար կոմս Մուրավիէվ վերջերս առիթ ունեցաւ խօսելու Թուրքիոյ եւ Ռուսիոյ միջեւ տիրող լիովին գոհացուցիչ յարաբերութեանց վրայ։ Կոմս Մուրավիէվ Զարին հրամանաւ ըրաւ այս յայտարարութիւնն։ Այս յարաբերութիւնք, ըսաւ արտաքին գործոց նախարարն, արդէն երկար ատենէ ի վեր բարեկամական, միշտ նոյն մտերմական հանգամանքը կ'պահեն և օր քան զօր կ'ամրապնդուին։ Իրաց վիճակն այլապէս ցոյց տալու ամէն ուրիշ եղանակ սակարանական խաղերու արդիւնք է։ [Մօնիթէօռ]

ԹՈՒՐՔԵԻՊՈՒԼԿԱՐ սահմանագլխին զանազան կէտերուն վրայ 20 անկողիննոց փայտաշէն տաղաւարներ պիտի շինուին իբրեւ հիւանդանոց։

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ Նախարարութեան հրամանաւ, գաւառական իշխանութիւնք իրենց բնիկ բերքերէն օրինակներ պիտի ղրկեն նոյն Նախարարութեան, բերքերուն եւ սպառման քանակութեանց վրայ համառօտ տեղեկագրերով։ Երկրագործական Նախարարութեան նպատակն է նոր հրապարակներ գտնել Թուրքիոյ հողային արտադրութեանց համար։ Ցատուկ յանձնաժողով մը պիտի ուսումնասիրէ օրինակներն ու յարակից տեղեկագրերը։

ԱՆՉՆԱԿԱՆ հատուցմանց Ցանձնաժողովը, վերջին պատերազմէն վնասուող Օսմ. հպատակաց պահանջումներուն քննութիւնն աւարտած ըլլալով, այլ եւս պէտք չէ մնացած մասնախումբեր ղրկելու Եաննայի եւ Էլասոնայի կողմերը։

ՍԵԼԱՆԻԿԻ կուսակալութեան խնդրանօք, Պետական Խորհրդոյ ելմտական ճիւղն յարմար դատեց որ Քարազ Քէօբրիւսիի մաքսատունը, ծովեզրէն մէկուկէս ժամ հեռի, Լիմնոս գիւղը չփոխադրուի, ըստ որում թէ՛ հսկողութիւնը պիտի դժուարանայ եւ թէ՛ մաքսային հասոյթները պիտի նուազին։ Նոր մաքսատունը պիտի շինուի ծովեզերքը, 240 քառ. մետր կառավարական թափուր գետնի մը վրայ։

ԹՈՒՐՔԵԻՀԷԼԼԷՆ հիւպատոսական Պայմանագրի յանձնաժողովն երէկ եւ

գումարուեցաւ Արտաքին գործոց պաշտօնարանին մէջ։

ՊՈԼՍՈՅ ջրամբարներուն և ջրուղիներուն նորոգութեան յատկացեալ վարգի հասոյթները թէեւ լիուլի կը բաւեն այս պէտքին, սակայն ջրամբարներուն մեծ մասն աւերեալ վիճակի մէջ կ'գտնուին, և Պոլսոյ ժողովուրդը ջրոյ պակասութենէ նեղուելով, Տէրքոսի ընկերութեան քմահաճոյքներուն կ'մատնուի։ Ինչպէս երէկ ծանուցինք, Վեհ. Սուլթանն հրաման ըրաւ որ Էվգաֆի նախարարութիւնն անմիջապէս ձեռնարկէ ջրամբարներու և ջրուղիներու նորոգութեան։

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏՈՒՑ Վարչական խորհուրդը նկատելով որ բազմաթիւ ստորադաս պաշտօնեայք անբաւական թոշակ մը կ'ստանան, մինչդեռ բարձրաստիճան պաշտօնատարք առատօրէն կ'վարձատրուին, որոշեց այս վերջնոց ամսականներէն կարեւոր զեղչ մ'ընել և գոյացած գումարով աւելցնել ստորադաս պաշտօնէից ամսականը։ Զեղչը պիտի կատարուի 50 ոսկի և անկէ աւելի ամսական առնող պաշտօնատարաց թոշակներուն վրայ։

ՔԱՐԻՒՂԻ ՄԵՆԱՇՆՈՐՀԸ. — Եթէ պէտք է հաւատալ Մոնիդէօրի, կայս. Թիկնապահ Ահմէտ Ալի փաշա, և Իզմիրէն Կ. էֆ. Արապեան և Մ. Բավլիտիս կայս. կառավարութեան դիմած են քարիւղը մենաշնորհ ընելու համար։ Անանուն ընկերութիւն մը պիտի կազմեն, որ ինք միայն իրաւունք պիտի ունենայ զանազան արտադրիչ կեդրոններէն գնելու լաւագոյն քարիւղն և լաւագոյն (?) պայմաններով վաճառելու Թուրքիոյ մէջ։ Ասկից զատ քարիւղի մթերանոցներ ալ պիտի հաստատէ յարմար դատած տեղերը։ Եթէ չենք սխալիր, ասկէց առաջ եւս քարիւղը, աղքատ ժողովրդեան լոյսի այս միակ աժան նիւթը մենաշնորհ ընելու նմանօրինակ առաջարկ մը մատուցուած էր Բ. Դրան, բայց կայս. կառավարութիւնն այն ատեն խնդրարկուներուն պատասխանած էր թէ օտար երկիրներու արտադրութիւնք չեն կրնար մենաշնորհի վերածուիլ Թուրքիոյ մէջ, մանաւանդ որ խնդրարկուներուն նպատակն է ոչ թէ քարիւղն աժանցնել, այլ մանաւանդ սուղցնելով իրենց քսակը պարարել էր ի վնաս ժողովրդեան։

Իգտամ յոյս կ'յայտնէ թէ կայս. կառավարութիւնն այս անգամ եւս պիտի մերժէ խնդրարկուներուն առաջարկն, որովհետեւ ատոնց նպատակն է իրենց անձնական օգուտը մանաւանդ, քան թէ ժողովրդեան շահն, և մենաշնորհէն Օսմ. Գանձուն քաղելիք օգուտն աննշան պիտի ըլլայ բաղդատմամբ այն ահագին վնասուն զոր ժողովուրդը պիտի կրէ, զի ո՞չ ապաքէն քարիւղին գինը քանի մը պատիկ պիտի բարձրանայ նոյն իսկ առաջին օրէն։ Աւելի աղէկ չէ՞ որ այդ անանուն ընկերութիւնն իր դրամագլուխն յատկացնէ մեր երկրին զանազան կողմերը գտնուած նաւթի հանքերը շահագործելու, որով թէ՛ Օսմ. Գանձուն և թէ՛ ժողովրդեան օգտին ծառայած պիտի ըլլայ։

ՎՈԼՈՑԻ եւ Սելանիկի միջեւ նոր հեռագրաթել մը պիտի հաստատուի։

ՕՍՄԱՆԻԷ և Մուգատտէմէի խայր զրահաւորք Մարմարիս ժամանեցին։

ԿՈՒՐՃԻ ընկերութեան չոգենաւով Միջերկրականէ խուլամ նոր գաղթականներ հասած են Իզմիր։ Տեղւոյն նաւավարք չեն խղճար այս տարաբախտներուն գոյքերը գողնալու։ Ոստիկանութեան ուշադրութիւնը կ'հրաւիրենք։ (Սէրվէդ)

ԲԵՐԱՅԻ Նօդր-Տամ տը Սիօն աղջկանց վարժարանին մէջ ժանտատենդը կ'շարունակէ իր կոտորածը։ Երկու պուլկար աղջիկներ եւս մեռած են։ Նոյն դպրոցին մէջ ժամանակէ մ'իվեր Տէրքոսի ջուր կ'գործածուի, որով հիւանդութեան ծագման պարագաներն անստոյգ վիճակի մէջ կ'մնան։ Անհրաժեշտ պէտք մ'է որ, կ'ըսէ Թահիտուոս, առողջապահական վարչութիւնն այս մասին քննութիւն մը կատարէ։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ դեսպանատունը խնդրեց Արտաքին գործոց նախարարութենէն զեկուցանել մաքսային վարչութեան թէ Մարսիլիայէ ժուրտէն Պօյ և Ընկ.եան կողմէ ղրկուած Մօրիձեան իւղն, որ իբրեւ խառնուրդ վար դրուած էր, Մարսիլիա վերադարձուի, առանց մթերանոցի տուրքի (արտիէ)։

ԿԱՅՍ. ԲԺՇԿԱԿԱՆ ժողովոյ անդամ Ուրբ. ամուր Նասին մէջ, ընդհ. քարտուղար Տօքթ. Զարզարեան էֆ. յայտարարեց թէ Նոյեմ. 16էն մինչեւ 23, Պոլսոյ մէջ պատահած մահերուն թիւն է 197, որոց 3ը կեղծմաշկէ, 1ը հարսանիթէ, 20ը ծաղկախտէ և 2ը ժանտատենդէ։

ՁԱՐԷՎԻՉ ԵՒ ՆԻԳՈԼԱ շոգենաւերն երէկ Օտեսայէ 188 երիվար բերին ի հաշիւ Սպարապետութեան։

ՍԱՒԱՆԱՒՈՐ ԿԻՆԸ. — Անցեալ օր Իզմիրի մէջ սաւանաւոր կին մը կոտրտելով կ'երթար՝ երբ Ռեժիի դէտներուն ուշադրութիւնն իր վրայ հրաւիրեց։ Երբ սաւանը [չարշաֆ] վրայէն առին, տակէն խոշոր պեխերով մարդ մը դուրս ելաւ, եւ այն ատեն հասկցուեցաւ թէ այս անսովոր ծխախոտի մաքսանենգութիւնն։

ՀՐԴԵՀ. — Կիրասոնի Աք-Բէօյիւ գիւղախմբին մէջ նախընթաց օրն հրդեհ ծագելով, կառավարական պաշտօնատունը, մաքսատունն, Հանրային Պարտուց պաշտօնարանն և շատ մը տուներ ու խանութներ հրոյ ճարակ եղան։ Կայս. հրամանաւ, Ներքին գործոց նախարարութիւնն հեռագրաւ հրամայեց Տրապիզոնի կուսակալութեան, որպէս զի հրկիզեալները պատսպարէ և անոնց անմիջական պէտքերն հոգայ։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ, Իտալիա և Անգլիա որոշեցին հիւպատոսութիւններ հաստատել Սկիւպի մէջ։

ՀԵԼԼԵՆԱԿԱՆ դեսպան իշխան Մավրոքորտատօ նախընթաց օրն այցելութիւն տուաւ Ցունաց Պատրիարքին։

ԱԹՈՌԱԿԻՆ ՄԷՋ ԳԱՆՁ ՄԸ. — Բարիզի լրագիրք կ'ծանուցանեն թէ Ճէվահիրճեան Արամ էֆ. վերջին օրերս սատափայտեայ անթիւ աթոռակ (թապուրէ) մը ծախեր է դերձակուհւոյ մը, ուրիշ շատ մը կարասիներու հետ։ Երբ այս կարասիները ձեռնամար սայլով մը գնորդին տունը կ'զրկուէին, ճամբան աթոռակը վար կ'իյնայ և ոտքը կը կոտրի։ Մեծ կ'ըլլայ սայլավարին զարմանքն, երբ թանկագին քարերու ճըշմարիտ գանձ մը դուրս կ'պոռթկայ, սուտակներ, փիրուզակներ, ադամանդներ, զմրուխտներ, այլովքն հանդերձ։ Դերձակուհին, իրողութիւնն իմանալով, աթոռակին հետ թաքուն գանձն ալ կ'պահանջէ, ըստ որում Ճէվահիրճեան էֆ. իբրեւ 100 տարուան հնութիւն մը իրեն ծախած էր զայն 40 ֆր.ի։ Բայց Ճէվահիրճեան էֆ. առարկելով թէ աթոռակին ո՛ւսկից առնուած ըլլալուն վրայ քննութիւն մը կատարել պիտի տայ Պոլսոյ մէջ, չուզեր յանձնել ո՛չ աթոռակն եւ ո՛չ անոր պարունակած գանձը։ Երկու շահակիցներն այժմ դատաստանի դիմած են։

ՑՈՒՆԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ. — Պաշտօնական օրագիրն արքայական հրամանագիր մը հրատարակեց, որ Գ. կարգի ծովակալութեան աստիճան կուտայ Եորկիոս իշխանին։

—Խորհրդարանին նոր ընտրութիւնք տեղի պիտի ունենան մարդահամարի նոր ցանկերու հիման վրայ։ Ըստ այսմ Խորհրդարանն 235 անդամներէ պիտի բաղկանայ փոխանակ 207ի։

—1897ի տարեշրջանին հաշիւներուն նայելով, ելմտացոյցը 44 միլիոն տրամի բաց մը ունեցած է, որ պիտի գոցուի նոր փոխառութենէն։

—Վերջին դէպքերուն վրայ Սպիտակ Տեռրակ մը պիտի բաշխուի ի մօտոյ երեսփոխանաց։

—Դեկտ. 6ին (Ը. Ե.) Աթէնքի եւ ուրիշ քաղաքներու մէջ երկրաշարժի ցնցումներ զգացուեցան։

ԼԵՒՈՆ ԿԻՒՐԵՂԵԱՆ

ՃԱՐՏԱՐԱՊԵՏ-ԵՐԿՐԱՉԱՓ

Որ Հռոմայ Արքայական ճեմարանէն Դպրոցէն և Երկրաչափական Համալսարանէն վկայեալ ...ներ ունի և ...

Կ'ստանձնէ բացառիկ պայմաններով ամէն տեսակ շէնքերու կառուցման, նորոգման, յարկերու յաւելման և ի մասնաւորի աճպարքի վերածման որ և է գործ։ Պատրաստ է թղթակցութեամբ գաւառացւոց տալ իր արուեստին վերաբերեալ ամէն տեղեկութիւն և ղրկել իրենց միանգամայն պէտք եղած յատակագծեր։ Դիմել Ղալաթիա, Կէօմրիւք փողոց, Չէնչէեան խան թիւ 19։ 12—9

ՏՕԹ. Կ. ԱՐԾԱՆԵԱՆ որ 15 տարիէ ի վեր, իբր բժիշկ, վիրաբոյժ մանկաբարձ, յաջողակութեամբը գոհ ըրած էր հասարակութիւնը. վերջերս ուղեւորութիւն մ'ըրաւ Եւրոպա, մօտէն ուսումնասիրելու արդի վիրաբուժական գործողութեանց վերջին կատարելագործութիւնքը, գլխաւոր բժշկական կեդրոններուն՝ Էտինպուրկի, Լոնտոնի, Բարիզի եւ Վիեննայի հիւանդանոցներուն մէջ տարիէ մը աւելի էՆ նշանաւոր վիրաբոյժներուն կատարած գործողութիւնները մօտէն ուսումնասիրած է. մանաւանդ ԿԱՆԱՆՑ Ներքին գործարաններու ամէն գործողութիւնները (լաբարօթօմի) և պէտք եղած գործիքներն հոգալով վերադարձած է իր բնակավայրն ԻԶՄԻՐ։ Պատիւ ունի ծանուցանել թէ պատրաստ է դարմանել ամէն հիւանդներ և կատարել ամէն տեսակ վիրաբուժական գործողութիւն մարմնոյն որ և է մասին վրայ։ Կ'տեղաւորէ կոտրած և խախտած ոսկորներն նորագոյն կերպերով։ Մասնաւորապէս կ'դարմանէ կանանց հիւանդութիւններն էն կատարելագործեալ մեթոտներով։ Ամէն Ուրբաթ յէլ կ'դարմանէ աղքատաց ԱԿԱՆՋԻ, ԲԹԻ և ԿՈԿՈՐԴԻ հիւանդութիւններն եւ վիրաբուժական գործողութիւն կ'կատարէ։ 3—1

ՀԱՅ ՆԿԱՐԱՎԱՃԱՌ

ԳՐԻԳՈՐ ՕՀՆԻԿԵԱՆ

Բէրա, Անգլ. դեսպ. դիմաց

28, Պոլէք-Բաշըի անկիւնը, 28

Ամէն տեսակ նկարներէն ընտիր և մաքուր տեսակէն, որոշեալ չափաւոր գիներով. — Վաճառատունս սկզբունք ընդունած է ուղղամտութիւնն, որով աժանութիւնն ու մաքրութիւնն կրնայ մրցիլ օտարազգի նկարավաճառներու հետ. ուստի իրեն դիմող ամէն յաճախորդ կրնայ կատարելապէս վստահ ըլլալ թէ ամէն կերպով գոհ պիտի մնայ։ 25—18

ԱԶԳԱՅԻՆ ՔՐՈՆԻԿ

*Երէկ Ս. Պատրիարքը Պատրիարքարան չիջնելով, Բերա իր բնակարանին մէջ աշխատեցաւ յարաբերական խնդրոց քննութեամբ։

—Երէկ Աւստրիոյ դեսպանատան խորհրդականն՝ յոբելեանին առթիւ դեսպանին տրուած այցելութեան փոխադարձ այցելութեան եկաւ Ս. Պատրիարք Հօր, բայց ի բացակայութեան Ն. Սրբազնութեան իր այցետոմսը թողլով մեկնեցաւ։

—Կիր. Տ. Խաչատուր Հօր այցելութեան գնաց Ս. Պատրիարք Հայրը։

— Երէկ Միքայէլ էֆ. Ցակոբեան Եէնիգաբու հիւանդանոցի այցելութեան գացած է Արժ. Տ. Խաչատուր Հօր. այս առթիւ վերադարձին այցելած է նաեւ Փոխանորդ Սրբազանը։

—Օրտուի Երեւելի ազգայիններէն ոմանք, Ս. Պատրիարք Հօր ուղղեալ յատուկ գրով մը, շնորհակալութիւն կ'յայտնեն Խոսրով Վրդ. Պէշիրկեանի այն կարգադրութեանց ու աշխատութեանց համար, որով կրցաւ ազգային գործեր բարւոք կերպով ի գլուխ հանել ու կարգադրել։

—Ս. Պատրիարք Հայրը ՇԲ. օր գիշերկց Եէնիգաբու Մարուքէ էֆ. Ֆրէնկեանի բնակարանն, ուր ճաշեց նաեւ Կիր. ցերեկ յետ աւարտման եկեղեցւոյ։

—Մեք յանձին Տ. Եղիշէ վարդապետ Դուրեանի՝ կ'սիրենք պարզ հայ եկեղեցականն, իր ստանձնած մատենագրական, կրթական կամ հոգեւոր պաշտօնին միայն հոգածու, մեծափառ ցոյցերէ, շլացուցիչ հանդէսներէ խուսափող, որք լատին կամ օրթոտոքս եկեղեցիներուն կարգ մը նիւթական ձեւապաշտութիւնները կը յիշեցնեն։ Բայց եպիսկոպոս ձեռնադրուելէն ի վեր, մեր պարզասէր Եղիշէ վարդապետն ալ «Սրբազանցեր» է, կամ մանաւանդ, զինք շրջապատողներն անանկ ուզեր են։ Արմաշէ Նամակի թղթի չորս երեսները ծածկող նկարագրութիւն ղրկեր են մեզ՝ այն հանդէսներուն վրայ որք կատարուեր են՝ Եղիշէ Եպս. Դուրեանի Դպրեվանք դառնալուն առթիւ։ Նշանաւոր դէպքը, վերադարձ յեպիսկոպոսութիւն բարձրացած փոխ-Վանահօր Դպրեվանուց, տեղի ունեցեր է 1898 Նոյ. 25ին։ Նամակագիրը կ'ըսէ թէ «Աւլգեան Տ. Խորէն Սրբազանին Էջմիածնէ եպիսկոպոսական դարձէն՝ այսինքն քսան և հինգ տարիներէ ի վեր, ո՛չ Վանքը, ո՛չ գիւղը վայելած էին այսքան փառաւոր եկեղեցական հանդիսութիւն։» Երկինք ալ կը մասնակցէր Արմաշի միաբաններուն և Խասկալի գեղացիներուն բերկրութեան. որովհետեւ այն օր «օքանչելի էր, չոր, զով, զուարթ»։ Ընդունելութիւնն սկսաւ երկու ժամ հեռիէն, Գարապաղ գիւղէն, ուր գացեր էին ոստիկաններ և գիւղացիներ։ Այս թափօր կ'ստուարանար քանի՛ մօտենար իր նպատակակէտին՝ Արմաշի։ «Աստուածածնի բլուրին» վրայ, հոծ բազմութիւն տղաքներու, աղջիկներու և կիներու գոյնզգոյն հագուած, Բանայիրի մեծ օրերուն նման։ Եւ ասոնց մէջտեղէն կ'անցնէր Եղիշէ Սրբ. Եպիսկոպոսը։ Աւելի ներս, տուներու ճիշտ ծայրը, շարուած էին Դպրեվանքի մեծ ու փոքր սաները, որք, հակապատկեր կազմելով գեղացիներուն, եկեղեցական եւ դպրոցական միօրինակ համազգեստներ հագած էին, այնու ամենայնի իրենք ալ ուրիշ տաբաղ մը աւելցնելով ընդհանուր գունագեղ երփներանգ պատկերին վրայ։ Եղիշէ Սրբազան ողջունուեր է «Բարեւ՛ եկիր, Հայր Սրբազան» երգովը։ Սրբազանին կառքին մէջ, Ն. Գերապատուութեան դէմը, բազմած էին Տ. Թորգոմ և Տ. Տիրայր վարդապետք, իսկ Տ. Աղան, Տ. Ներսէս, Տ. Մամբրէ, Տ. Ցովհան վարդապետք վեղարաւոր, նաեւ Արմաշի և Խասկալի քահանայք, աշակերտներուն թափօրին գլուխը կ'գտնուէին։ Սրբազանն յայտնապէս յուզուած, խաչանշան կ'օրհնէր ժողովուրդներն, որք երկիւղածօրէն կ'խոնարհէին։— Եւ այսպէս՝ չորս երես Նամակի թղթի։— Բայց խօսքն անոյշ տեղէն կտրեցինք։ «Հրաշափառ» շարականով, եւ յետոյ «Էջմիածին ի Հօրէ» շարականով առաջնորդեր են Եղիշէ Սրբազանն յեկեղեցի, ուր զմայլելի քարոզ մը խօսեր է, և անդրանիկ օրհնութիւնը տուեր է։ (Կ'երեւի թէ այս «անդրանիկ» օրհնութիւնն անկէ ետքի գալիքներէն աւելի զօրաւոր կ'ըլլայ։ Անոր համար միշտ շատ կ'փնտռուի)։ Միամիտ նկարագրողը կ'ըսէ. «Բարէ սիրտ ունենալու էր մարդ, չյուզուելու համար այսպիսի խօսքերէ, որք ամէնէն ցամաք հոգիներն անգամ կ'մոգեն, կը թողեն, կ'դիւթեն, կ'քամեն զգացումները, լոյս—հաւատքի փայլման առաջին թրթռացումներուն տենդոտ պատկերներն հայելացնելով միտքերու առջեւ։»—Ընթերցողը պիտի հարցնէ թէ Պոլիսէն Արմաշ երթալու համար, պէտք կա՞ր Ժթ. Դարէն ալ մինչեւ Դ. դարը կամ ա՛լ աւելի անդին երթալու։ Բայց մարդիկն ոգեւորուած են։ «Մեծ վարդապետը», ինչպէս ցարդ կ'կոչէին Եղիշէ Վրդ.ն՝ եզական անուանակոչութեամբ մը, «Սրբազան» եղեր է։ Իբր թէ ատոր մէջ ըլլար իր մեծութիւն, կամ իր փառք։ «Մեծ վարդապետ» ուրիշն չէին ըսեր, բայց Սրբազան ա՛նչափ կայ, մանաւանդ ա՛նչափ չստանալու վրայ է։ Հոգ չէ որ Ս. Հայրապետը, ձեռքը Տփղիս անցընելուն առթիւ, ա՛լ քանի մը ամիս պիտի չճեռնադրէ։ Բայց Էջմիածնի անտառին մէջ ծառերու կանաչնալուն հետ, Սրբազան արտադրող հոգեւոր կեդրոնն ալ պիտի վերսկսի բանիլ, չյուսահատի՛նք։

—Մեկ օրէն չէ լմնցեր Արմաշցիներուն եւ Խասկալցիներուն ուրախութիւնը՝ Եղիշէ Սրբազանի դարձին առթիւ։ Հետեւեալ օրն ալ շարունակեր են հանդէսները, խրախճանութիւններն, եւ հացկերոյթներն, ինչ որ աւելի կարեւոր է Արմաշի սակաւակեր միաբաններուն համար, որք գիտեն առաքինութեան վերածել ինչ որ պարտաւորեալ վիճակ է շատ հեղ [faire de la nécessité une vertu]։ Վե՞ց սարկաւագունք քերթուածներ պատրաստեր էին. ամենքն ալ մօտիկ ըրեր է Եղիշէ Սրբազան։ Բայց միայն քերթուածով չի լմննար։ Արձակ ալ պէտք է։ Հետեւապէս, ճառեր, որոց ճիշտ թիւը թէեւ մոռցեր է նշանակել՝ չորս Նամակի երես լեցնող ճչգրտապատում թղթակիցը, բայց անոնց ալ, ճառերուն ալ, թիւը պատկառելի եղած պէտք է ըլլայ, սանկ 12 հատ մը, առաքելական թուոյն չափ. որովհետեւ հանդէսը քանի մը ժամ տեւեր է, եւ հարկաւ այնչափ ատեն հայ միայն չեն կերեր Արմաշի սակաւապէտ միաբանները։ Աւելորդ է ըսել թէ դպրոցական հանդէսին էՆ աղուոր կտորը նոյն ինքն Նորապսակ Սրբազանին բանախօսութիւնն էր, որ կէս ժամ տեւեր է, որով իր յէջմիածին ուղեւորութիւնը պատմեր է, Ս. Մեսրոպի գերեզմանն ըրած այցելութիւնն, որ պատմուեցաւ Բիւզանդիոնի մէջ, եւն։ Նամակագիրը չի յիշեր թէ Եղիշէ Սրբազան Տփղիսի Ներսիսեան Դպրանոցին տասնեակ ... արձաններուն ալ պատմութիւնն ըրա՞ւ։ Բայց փոխանակ այս չորս երես banal նկարագրութիւնը ղրկելու, Սրբազանին ճառը ղրկէր, ամէնն ալ կ'արժէր. որովհետեւ իրենք որչափ ալ արտաքին ձեւերը չայլեն նորակերտ Սրբազանութեան շուրջը, մեք կ'սիրենք միշտ պարզասէր և հարազատ հայ վարդապետը միայն, Հ. Եղիշէ Դուրեանը։

—Կիրակի, Մագրիգիւղի եկեղեցւոյն մէջ շքով կատարուեցաւ ծանօթ վաճառական Էրզրումցի Գրիգոր էֆ. Մըսըրեանի յուղարկաւորութիւնը։ Առաւօտուն Ս. Պատարագ մատոյց Տ. Եղնիկ Եպսկ. Ապահունի, ապա հոգեհանգստեան արարողութիւնն սկսաւ նախագահութեամբ Տ. Գրիգորիս Արքեպս. Ալէաթճեանի, շրջապատեալ Եղնիկ Ապահունի և Գէորգ Երէցեան Սրբազաններէ և ի ներկայութեան Հարց եւ քահանայից եւ յատուկ դպրաց դասուն։ Հանգուցելոյն պարագաներէն զատ ներկայ էին հրապարակիս հայ եւ յոյն սեղանաւորական եւ վաճառականական ընտրեալ դասն, եւ դագաղին ծաղիկը բռնած էին գաւառական եւ Էրզրումցի վաճառատանց պետերը։ Դամբանականը խօսեցաւ Ալէաթճեան Սրբազան, շեշտելով Հաւատքի Ս. զօրութիւնն, որով միայն մարդ կարող է յաւիտենականութիւնը վայելել։ Այս հաւատքով օժտուած համարեց հանգուցեալոյն բարեպաշտ հայրն որոյ յղացումն է Էրզրումի Մըսըրեան վարժարանը։ Ապա մատնանիշ ըրաւ Գրիգոր էֆ.ն, որ կենդանութեան որդեգրած ըլլալէ զատ քանի քանի որբեր ի զանազան գաւառս, վերջերս ձեռնարկած է անձնական ծախիւք շրջապատել Մագրիգիւղի Ազգ. գերեզմանատունն 200 ոսկւոյ գումարով, և Ազգին աւելի մեծ նուէր մը որոշելու վրայ էր, ըսաւ, երբ անողոք մահն արգիլեց պարտ ու պատշաճն իրագործելէ։ Ցետ աւարտման արարողութեան, դագաղն ի ձեռն իր վաճառատան վարիչ եւ պաշտօնէայ երիտասարդաց, առաջնորդուեցաւ Մագրիգիւղի Ցունաց եկեղեցւոյ առաջ, ուր քահանայք զգեստաւորեալ դիմաւորելով հոգեհանգիստ կատարելէ զկնի, թափօրն առաջնորդուեցաւ գիւղին Ազգ. գերեզմանատունն, եւ անդ ամփոփեցաւ ընտանեաց դամբարանը։ Պսակներուն մէջ նշանակելի էին վաճառատան պաշտօնէութեան, իր սգակիր տիկնոջ, Ասլանեան և Թօքաթլեան ընտանեաց ղրկածները։

—Թամզարայէ մեզ կ'գրեն 20 Նոյմ. թուով. — «Բնիկ Թամզարացի Ալթուն Ղազարով Խաչիկ 37 տարեկան որ քանի տարիներէ ի վեր պանդխտութեան դիմած է թողլով իր ընտանիքն, երկու տարի առաջ Գահիրէ կը գտնուէր, Մատթէոսեանի ծխախոտի գործարանը կ'աշխատէր ու կ'թղթակցէր. այժմ անկէց ի վեր բնաւ լուր առնուած չէ և ուր գտնուիլն յայտնի չէ, ուստի կ'խնդրուի որ ձեր Եգիպտոսի գործակատարին և կամ թղթակցին ղրկելով տեղեկանանք թէ յիշեալ անձն հոն կ'գտնուի՞ թէ ոչ, հակառակ պարագային Բիւզանդիոնի միջոցաւ պիտի ազդարարուի։»

—Հանրաճէպակի 36րդ թիւն հրատարակուեցաւ. — Այգեգործական. — Առողջապահական. — Լեզուաբանական. — Քացախի պատրաստութիւն. — Սննդեղէններն երկար ատեն պահել.

ԻՒՆԻՕՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ՓԱՐԻԶ ՔԱՂՔ ՓՈՂՈՑ ԹԻՒ 15

ՀՐԴՀԻ ՃԻՒՂ ՀԻՄՆԵԱԼ 1828

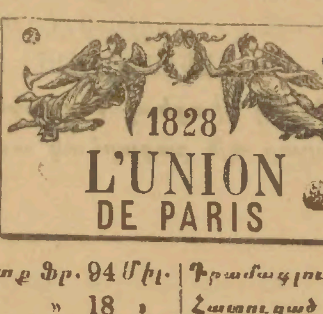

1828 L'UNION DE PARIS

ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂ ՀԻՄՆԵԱԼ 1829

Դրամագլուխ և պահեստք	Ֆր. 94 Միլ.	Դրամագլուխ և պահեստք	Ֆր. 135 Միլ.
Հասոյթ 1896 տարւոյ	» 18 »	Հատուցած փնասք	» 90 »
Հատուցած փնասք	» 215 »	Ապահովագրեալ գումարք	» 246 »

Ընկերութեան դրամատունն է ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱՆ.

Թուրքիոյ գործակալութեան Տնօրէն Տ. ՍԻՄՈՆ ՔԱՅՍԷՐԼԵԱՆ

Կենաց ճիւղին տեսուչ Տ. ՄԻՀՐԱՆ ՏԷՐ ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ

Կ. Պոլիս, Ղալաթիա, Թահթաքալէ խան, Օսմ. Պանքային դէմ

— Գետնախնձորի մշակութիւնն եւն. եւն.։ Հատը 40 փր. տարեկան 50 ղշ. դիմել առ Տնօրէն-Խմբագրապետ Գ. Բօլատ, Էսկի-Զապթիյէ փողոց թիւ 19, Պաշչէ-Գափու։

ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐ

ԲԱՐԻԶ, 12 Դեկտ.— Բարիզի երեսփոխան Մ. Միլվուա, կառի երեսփոխան Մ. Ռամէլ եւ հայրենասիրաց դաշնակցութենէն գնդ. Մոնթէյլ, 200 համախոհներու հետ, փորձեցին Շէռշ-Միտիի զինուորական բանտին մօտենալ, գնդ. Բիքառն անարգելով այպանելով։ Ոստիկանութենէն ետ մղուելով, Էնվալիտի հրապարակը գացին Բարիզի զինուորական կառավարչին պաշտօնարանին առջեւ, և հոն ծափահարեցին Զիւրլէնտէն զօրավարը, «կէցցէ՜ բանակը» գոչելով։

—Երեսփ. ժողովոյ մէջ, Բարիզի երեսփոխան Մ. Բասքալ Կրուսէ հարցապնդում մ'ուղղեց պատերազմական նախարարին, պատերազմական նախարարութեան մի քանի պաշտօնատարաց կամ նախկին պաշտօնատարաց եղեռնական մեքենայութեանց և հակազգային դաւերուն վրայ։ Ըսաւ թէ ինչ ինչ գործակալք կ'շարունակեն լրագրաց հաղորդել տեղեկութիւններ զոր պատերազմական նախարարութեան գրասենեակներէն միայն կրնան հայթայթել։ Իրաց այս վիճակն անների լի է, և կ'զարմանայ որ արդէն ազդու միջոցներ ձեռք չեն առնուած վերջ տալու այս զեղծումներուն։ Ազգային կուսակցութեան անդամք ամէն վայրկեան կ'ընդհատէին ատենաբանին խօսքն ու նիստը յոյժ աղմկալից եղաւ։ Մ. տը Ֆրէսինէ պատասխանեց թէ ինչ ինչ զեղծումներու հոգ տարած է և թէ միջոցներ ձեռք պիտի առնուին։ Շատ մը օրակարգեր առաջարկուեցան։ Կառավարութիւնը պարզ օրակարգն ընդունեց որ վերջապէս քուէարկուեցաւ 78ի դէմ 463 ձայնով։

Հասանական փնաճարք մը

—Երեսփ. ժողովոյ այս օրուան աղմկալի նստին մէջ խռովայոյզ միջադէպերու հետեւանօք, Պուշ տիւ Ռոնի երեսփոխան Մ. Անդիտ Պուայէ իր վկաները ղրկեց բանաստեղծ Մ. Տէրուլէտի։

ԱԼԺԷ.—Ալժէի քաղաքապետ Մ. Մաքս Ռէժի հակահրէական գումարման մը նախագահելով, բուռն յարձակում մ'ըրաւ Ալժէրիոյ ընդհանուր կառավարչին վրայ, սպառնալով զայն ճամբել? ի մօտոյ։ Ալժէի կառավարիչն որոշմնագրով մը Մ. Ռէժիսն իր պաշտօնէն դադրեցուց մէկ ամսուան սամար։ Մ. Մաքս Ռէժի իր հրաժարականը ղրկեց կառավարչին։

ԲԱՐԻԶ 12.— Բուլպոյի ապստամբապետներէն Բալիկոզօ Կարոխս կուրծի հիւանդութենէ մեռեր է Ուաշինկդընի մէջ։

—Ելմտական նախարար Մ. Բէդբալ ելմտացոյցի յանձնաժողովոյ մէջ առաջարկեց ելմտացոյցն հաւասարակշռող մաքսատրոց յաւելմամբ։

—Փաստաբանաց Խորհրդոյ նախագահ Մ. Բլուայէ ի խորհուրդ հրաւիրեց զՏիկին Հանրի, ի պաշտօնէ փաստաբան մը կարգելու համար տուած խնդրագրին առթիւ։

ԲՐՈՒՔՍԷԼ.—Պէյժ Թէրթեր կ'հերքէն այն լուր թէ Պէլժիա զէնք հայթայթած է Տօն Քարլոսեանց։

ԲԷՔԻՆ.—Չինաստանի կայսրն ու խնամակալ—կայսրուհին ունկնդրութեան ընդունեցան ռուսական դեսպանը։

ԲԱՐԻԶ.—Անգլ. դեսպան Սըր Է. Մոնսըն ներկայանալով արտաքին գործոց նախարարին, Մ. Տէլքասէի, յայտարարեց թէ Առեւտրական Սենեկին մէջ ըրած յայտարարութիւններն իր անունամբ ըրած է եւ ոչ թէ Անգլ. կառավարութեան անուամբ։

ԼՈՆՏՈՆ.— Թագուհին 250 կինէ [21ական շիլին] նուիրեց Կորտոնեան Քոլէճին հաստատման։

ԱԳՐԻՊՊԱՍ ԴՈՒՐԵԱՆ

[Փաստաբան]

Կ. Պոլիս Պահճէ գաբու Բասիմ փաշա խան Թիւ 16.

Դատական ամէն ճիւղի վերաբերեալ դատեր կ'ստանձնէ գոհացուցիչ պայմաններով, և միանգամայն դատական և առեւտրական և վաճառականական ընկերութեանց ամէն տեսակ գրութիւնք կ'խմբագրէ յարմար գնով։ Առաւօտները ժամը 4 էն 6, երեկոյին 10 էն մինչեւ 11 կ'գտնուի։ 3—2

ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԱԿԱՆ

ՍԱԿԱՐԱՆ ՂԱԼԱԹԻՈՅ

ՓԱԿՈՒՄ		
Օսմ. Քոնս. Սէրի Դ.	Օ. Ո.	25 04½
Ամէնէն բարձր գին	»	25 05
Ամէնէն վար գին	»	25 03
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	110 ½
Ամէնէն բարձր գին	»	111 ¼
Ամէնէն վար գին	»	110 ⅜
ԲԱՑՈՒՄ 1 Դեկտ.		
Օսմ. Քոնս. Սէրի Դ. Օ. Ո.		25 04½
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	110 ¾
Օսմանիյէ	»	— —
Ռէժի	Օ. Ո.	— —
Օսմ. Կայս. Պանքա	Ֆր.	— —
Քուէտի ժէնէրալ Օթթմ.	Օ. Ո	9 28
Երկրագործական Պանքա	»	8 30
Սօս. Օթ. Շանժ է Վալ.	Ա. Ո.	3 07
Օսմ. Ապահովագր. Ընկ.	Օ. Ո	4 08
Թրամուէյ բաժնեթ.	ղրշ.	765 —
» ժուիսանս	»	265 —
» պարտաթ.	»	491 —
Տէրքոսի Ջուրի Ընկ.	»	237 —
Քարափ Կ. Պոլսոյ	»	455 50
ՍԹԻԼԱՆՑ		
Քոնսոլիտէ մէկ օրուան	Օ. Ո.	— 75
» ութ օրուան	»	2 25
Ռումէլի Երկթղ. »	Ֆր.	— —
» մէկ ամսուան »		— —
ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ		
20 ֆրանքնոց	ղրշ.	87 21
Անգլիական ոսկի	»	110 12
Բոլ Էմբէրիալ	»	90 15
Քրիմիյ	»	51 05
Մէճիտիէ արծաթ	»	108 02
Մէթալիք	»	96 21
Ռուպլ Թղթադրամ	Օ. Ո.	8 56
ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ		
Լոնտոն 3 ամիս	ղրշ.	109 25
Բարիզ 3 »	Ֆր.	23 03¾
Ֆիօրին ժամանա	»	10 92½

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՔ

ԼՈՆՏՈՆ, 12 Դեկտ.		
Օսմ. Քոնս. Սէրի Բ.	Ա. Ո.	47 63
» » » Գ.	»	27 —
» » » Դ.) բաց.	»	22 75
) գոց.	»	22 69
Փոխառութիւն Գասապա	»	82 50
» Օսմ. 3½%	»	99 —
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	12 06
Այտընի երկաթուղի	»	11 50
Եգիպտական միացեալ	»	106 50
Անգլ. Քոնսոլիտէ	»	110 43
Հելլենական 5%	»	41 50
Մոնոբոլ Հելլենական 4%	»	46 75
Ռանթ » 4%	»	33 50
Պուլկ. Փոխառ. 6% 1888	»	97 —
» Նոր » 6% 1892	»	97 25
Փոխան. Բարիզի վրայ	»	25 53¾
Դրամազեղչ	»	4 —
ՊԷՐԼԻՆ, 12 Դեկտ.		
Օսմ. փոխառութիւն 1888 մարք		98 90
Ռումէլիի Երկաթուղի	»	112 —
Անատ. Երկ. պարտաթուղթ	»	97 50
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20 25
ԲԱՐԻԶ, 12 Դեկտ.		
Օսմ. Քոնս. Սէրի Դ.) բաց.	ղրշ.	23 —
) գոց.	»	22 93
» » » Բ.	»	— —
» » » Գ.	»	27 25
Օսմանիյէ	»	402 —
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	112 50
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	557 —
Ֆրանս. Ռանթ 3%	»	102 90
Քուէտի Լիօնէ	»	866 —
Պանք տը Բառի	»	949 —
Սուէզի բաժնեթուղթ	»	3665 —
Իտալական Ռանթ	»	95 47
Սպանիական արտաքին	Ա. Ո.	42 55
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25 31½
Դրամազեղչ	»	3 —
ՎԻԵՆՆԱ, 12 Դեկտ.		
Փոխան. Բարիզի վրայ	Ֆիօր.	47 77
» Լոնտոնի վրայ	»	120 80
Ռումէլիի Երկաթուղի	»	57 80
Օսմ. Ռէժի	»	124 —

ՏՕԹ. Բ. ՔԻՎԻՆԿԻՐԵԱՆ

ՄԱՆԿԱԲԱՐՁ-ԿՆԱԽՏԱԲՈՅԺ, ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՋՂԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Որ իր երկար փորձառութեամբ ծանօթ է, մի քանի տարիէ ի վեր ուսումնասիրութիւններ կատարելէ զկնի ի Բարիզ, դարձած է մայրաքաղաքս, հաստատելով իր բնակութիւնը ԲԵՐԱ ՄԷՔԹԷՊ-ՊԱՅՐԱՄ Փողոց, Թիւ 29, ուր ամէն օր կէս օրէ վերջ հիւանդ կ'ընդունի։ Մասնաւորապէս կ'դարմանէ կնոջական և ջղային ամէն հիւանդութիւններ։ ԵՇ. Նոյն ժամուն ձրի կը դարմանէ կարօտեալները։ ԵԼԵՔՏՐԱԲՈՒԺՈՒՄ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿՆԵՐՈՎԸ, ՄԱՍՆԱՒՈՐ ՔՆՆՈՒԹԻՒՆ ՌԷՕՆԹԿԷՆԵԱՆ ՄԵՔԵՆԱՅՈՎ։ 27—21

ՀՐԴԵՀԻ եւ ԿԵՆԱՑ ԴԷՄ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՆՈՐԹՉ ՊՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԷՐՔԸՆԹԱՅԼ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000 000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 13,558 989
ՀԱՍՈՅԹ 1897 ՏԱՐՒՈՅ 2,927,988

ՆՈՐԹՉԸՐԸՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 5,125,558
ՀԱՍՈՅԹ 1897 ՏԱՐՒՈՅ 1,095,873

Ընկերութիւնք իրենց Կ. Պոլսոյ միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ կ'առանձնեն ամէն կարգի ապահովագրութիւններ ընդդէմ Հրդեհի, աւելի օգտակար եւ աւելի դիւրադիր առկերով քան ուրիշ ամէն ընկերութեանց առկերը, բազդատաբար այն չափազանց ապահովութեան զոր կ'ընծայեն իրենց գրամագլխոց ահռելութեամբ եւ իրենց պահեստի մթերեալ գումարներուն առատութեամբ։ —Նաեւ երբ առաջացեալ իրենց հաստատութեան, միայն Հրդեհի հիւղին համար մինչեւ ցարդ տուած փոխանին 31 000,000 Անգլ. Ոսկին կ'անցնի.

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

«ՄԱՐԻԹԱՅՄ»

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 500,000 — ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 110,000

Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ չոգենաւուց եւ առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն եւ դրամածրարները խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց եւ այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Մէհմէտ Ալի փաշա խան գետնայարկ Թիւ 21 և 22 կր. սենեակներն, առ ԳԱՌՆԻԿ Ց. ՍԵՐՈԲԵԱՆ Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց.

ԷԼԻՔՍԻՐ
ՏԸ ՔՈԼԱ ՄՕՆԱՎՈՆ

ELIXIR DE KOLA MONAVON

Այս էլիքսիրը գինիով բաղադրուած կազդուրիչ դեղերէն աւելի ազդու եւ միանգամայն զօրացուցիչ է։ Համն ու հոտը խիստ քաղցր ըլլալով դիւրաւ կ'խմուի եւ երկար տարիներ անեղծ կրնայ պահուիլ, առանց ազդեցութիւնը կորսնցնելու։ Հիւանդութենէ ապաքինողներ, տկարակազմ անձինք, ծերեր եւ իրենց ոյժն սպառած երիտասարդներ, գործածելով այս էլիքսիրը, իրենց նախնի ոյժը կ'վերագտնեն։ Անարիւնութիւնը, գունատութիւնը, ջղային տկարութիւնը, սրտի բաբախումը, դժուարամարսութիւնը եւ ստամոքսի ընդհանուր հիւանդութիւնները քիչ ժամանակի մէջ կ'բժշկուին այս դեղով։ Կէս գլխացաւի, ինֆլուէնզայի, եւ ամէն կարգի ջղային հիւանդութիւններու ազդու դարմանն այս էլիքսիրն է. սրտի նեղուածքը, որ յաճախ յղի կանանց վրայ կ'տեսնուի, անմիջապէս կ'փարատի այս էլիքսիրով։
Կ'ծախուի բոլոր դեղավաճառանոցներու մէջ. 26—23

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՄԵՆԱՀԻՆ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԸՆԿ.Ն ԿԵՆԱՑ ՎՐԱՅ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ Ե'ՒՐՈՊԱ

Բարիզ 1 և 3 Լը Բէլթիէ փողոց (Պուլվառ տէ զ'Իդալիէնի անկիւնը)։ Ընկերութեան չէնքերն այժմ կը վերաշինուին, որով իր գրասենեակներն առժամապէս փոխադրուած են Նոտր-Տամ տէ Վիքթուար փողոց Թ. 42։

1898 Յունուար 1 ին ամբողջովին երաշխաւորուած երաշխաւորութեան պատրաստ գումարն է ՄԷԿ ՄԻԼԻԱՌ ՔԱՌԱՍՈՒՆ ՄԻԼԻՈՆ ֆր.։ Ապահովագրութիւն որ կ'թանի՝ 4,545,160,943 ֆր.։ Ընկերութեան հիմնուելէն ի վեր՝ 1845՝ ապահովագրեալներու վճարուած՝ մէկ միլիառ 320 միլիոն։

1898 ին հնչուն դրամով վճարելի շահերն են 14,400,000 ֆր., 1897 էն 1,424,000 ֆր. աւելի։

ԼԱ ՆԻՒ ԵՈՐՔ ունի 300,000 է աւելի անդամ, որք Ընկերութիւնը կը կազմեն, որոց կ'պատկանի Ընկերութիւնն և որոց կ'վերադառնին Ընկերու–

թեան բոլոր շահերը։ Եթէ մասնակից էք, եւ կամ տակաւին չէք, խիստ շահեկան է ձեզ համար ճանչնալ Ընկերութեան մասնաւոր յառաջադրութիւնները։ Օրինակի համար մանրամասն տեղեկութիւններ ուզեցէք իրեն հասութաբեր գործ ապահովագրութեան վրայ որ հարիւրին չորս երաշխաւորեալ տոկոս ունի։ Նոյնպէս առաջարկներու ետ առնուելու ձեւով ապահովագրութեան վրայ, ի դէպ մահու ոչչնչեալ ժամանակամիջոցի մը մէջ։ Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւններու համար դիմել առ

Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա
Ճ. ՈՒ. ՀՈՒԻԹՕԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Ընդհ.-Գործակալ
Ա. ԶՈՒՀԱՃԵԱՆ
Վօյվոտա փողոց, Վիթալիս խան
Ղալաթիա

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվրբուլ և Մարսիլիայէն Պոլիս–Բաթում չոգենաւեր

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ամասիս	3500	Թիպս	2500
Ռամսէս	3500	Մարէօթիս	2500
Մէնէս	3500	Նէֆթիս	2500
Անուպիս	3000	Բէրա	2250
Ապօր	3000	Օսիրիս	2250
Անօբիս	3000	Սֆինքս	2000
Օսմանլի	3550	Խալտէա	1500
Ֆարօս	2750	Նիլէ	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՈՒԻԹՕԼ և ԸՆԿ. Ուիթօլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
34, Ճէյմս Սթրիթ, Լիվրբուլ

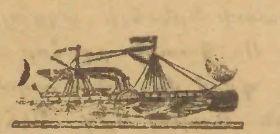

ՖՐԵՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ եւ ԸՆԿ.
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվրբուլ և Ամերիկայի Պոլիս–Բաթում չոգենաւեր

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Վիքթորիան	10500	Ֆլավիան	3500
Արմէնիան	10500	Էճիփշըն	3500
Քեսթրիան	10500	Բըրմիզըն	3000
Լոնտոնիան	9000	Ալճէրիան	2500
Ֆիլատելֆիա	9000	Արապիան	3500
Գոլըմպիան	8000	Աթէնիան	2500
Ճօրճիան	8000	Անատոլիան	2500
Պոսթոնիան	8000	Ալպանիըն	2500
Ֆիրճինիան	8000	Լէապիան	2000
Թալֆրնիան	3700	Մինիօ	900
Վալէնսիան	3700	Օբօրթօ	800
Ֆլորէնթիան	3700	Լիզպօն	800
Ֆառսիան	3500		

Ապրանքի տէրերէն կ'խնդրուի իրենց ապրանքն այլուր փոխադրելու համար Ղալաթիոյ մաքսատունէն հանելու համար իրենց հրահանգը տալու յանձնեն ժամանակէն 24 ժամ առաջ։
Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՈՆԴԷՆ
Մէհմէտ Ալի փաշա խան, Թիւ 1
Ղալաթիա

ԷՔԻԹԱՊԼ
ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳԱՑ
ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ Ի ՖՐԱՆՍԱ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՇԷՆՔԻՆ ՄԷՋ
ԹԻՒ 36 ԵՒ 36 կրկն. ԱՎԸՆԻՒ ՏԸ Լ'ՕՊԵՐԱ, ԲԱՐԻԶ

		Ֆր.
Երաշխաւորութեան դրամագլուխ (ապահովագրեալներու բացարձակ սեփականութիւնը)	1 ՄԻԼԻԱՌ	227,658,000
Պահեստներու աւելցուկն օրինական պարտականութեանց վրայ (ապահովագրեալներու բացարձակ սեփականութիւն. Աշխարհի վրայ ոչ մէկ կենաց ընկերութիւն այս աստիճան մեծաքանակ յաւելուածական գումար ունի)։		261,950,000
1897 ին կնքուած նոր ապահովագրութեանց գումարը		813,454,000
Ամբողջ հասոյթ 1897 ի		251,735,000
Ապահովագրեալներու վճարեալ 1897 ին		109,387,000
Հիմնուելէն ի վեր ապահովագրեալներու վճարեալ	1 ՄԻԼԻԱՌ	425,567,000

Հարկ է հաստատել թէ ԷՔԻԹԱՊԼ 1897ին՝ բաղդատմամբ 1896ին՝ ունեցած է
Յաւելում մը 37,657,476.05 ֆր. ի յաւելուածկն. պահեստին վրայ) Ոչ մէկ Ընկ. այս
» 104,184,504.80 » ամբողջ գոյից վրայ) չափ յաւելում
» 151,654,140.95 » Նոր ապահովագրութեանց) ներ ունեցած է.

ԷՔԻԹԱՊԼ իր առկերը չէ աւելցուցած ամերիկեան ուրիշ ընկերութեանց պէս. ուստի և յիշեալ ընկերութեանց բաղդատմամբ՝ ԷՔԻԹԱՊԼի գիները տարիքի և տեսակի համեմատ մէկ եւ երկու տարեվճարի խնայողութիւն մը ցոյց կուտան։
Ներկայացուցիչ ի Կ. Պոլիս Տ. ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ Պոլիս Պահճէ-Գաբու Անանիատի խան Թիւ 20—21—22։

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ
ԱՍԵՂՆԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ԱՊՐԱՆԱՑ
ՇԱԼՃԵԱՆ եւ ԹԱՎՇԱՆԵԱՆ

Կ. ՊՈԼԻՍ, ԷՍԿԻ ԶԱՊԹԻՒ ՃԱՏՏԷՍԻ ԹԻՒ 63, ԻԶՄԻՏ ՕԹԷԼԻՆ ԴԻՄԱՑ

Այս վաճառատուն, որ եւրոպական առաջնակարգ գործարաններէ պարբերաբար կ'ստանայ ամէն տեսակ առեղնագործի և ձեռագործի վերաբերեալ նիւթեր, ընտիր ապրանքներու ճոխ մթերք մ'ունի. ինչպէս աթլազ, գատիֆէ, բիւլիւշ, գորտոնէ էպրիշիւմ, Ալճէրիայի և Ֆլոշ մետաքս, շինիլ, տըրմա, կլապտան, ծովի և ուրիշ ամէն տեսակ քանվաներ, գորգի և բարձի համար նոր մոտէլներ, թաւշեայ և մետաքսեայ քորտոններ ևն։
Աթլազի և Թաւիշի վրայ բանուած ճաշակաւոր նիւթերու ճոխ հաւաքածոյ մը միշտ պատրաստ կը գտնուի, ինչպէս բարձեր, մուճակներ, լուսանկարի շրջանակներ, քանվա գործեր ևն։
Օժիտի համար յանձնարարուած ձեռագործներ, ճաշակաւոր կերպով կ'պատրաստուին։
Կ. Պոլսոյ և գաւառաց Պատ. յաճախորդներ ինչպէս նաեւ դպրոցական հաստատութիւններ, որք այս վաճառատունէն մեծ կամ փոքր քանակութեամբ գնումներ ընել կը փափաքին, կատարելապէս գոհ պիտի մնան ապրանքներու ազնուութենէն և գներու չափաւորութենէն։ Ասեղնագործի արհեստագէտ գծագրիչ մը պատրաստ կը գտնուի միշտ վաճառատան մէջ. 100—20

NOUVEAUTÉS
PARISIENNES

ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԻՒՆՔ ԲԱՐԻԶԻ
ԳԱԼՖՕԲՈՒԼՕ ԵՂԲԱՐՔ
345 ՄԵԾ ՊՈՂՈՏԱՅ ԲԵՐԱՅԻ 345

ԺԱՄԱՆՈՒՄ ՆՈՐ ԱՊՐԱՆԱՑ

Ձմրան եղանակին ամէնէն գեղեցիկ նորաձեւութիւնները, շատ աժան գնով։ Սովորական և նոր հարսերու շրջազգեստի մետաքսեղէնք, չափաւոր գներով։ Բրդէ կերպասներ՝ պարզ եւ ծաղիկներով, նորաձեւք եղանակին, շատ վար գներով։ Բարիզեան պատրաստ հանդերձեղէնք, գեղեցիկ և վայելուչ ձեւով, գերազանց բոլոր միւս վաճառատանց ծախածներէն, եւ որք կ'ծախուին շատ շահաւոր գներով։ Իր գնումները շատ աժան ընել ուզող հասարակութեան փափաքանաց գոհացում տալու համար, Գալֆօբուլօ եղբարք իրենց ապրանաց շատ աժան գներ որոշած են։ Տիկնայք հոն պիտի կրնան գտնել, օրինակն ուրիշ վաճառատան մէջ չտեսնուած, աժան գեղեցիկ ապրանաց առատ մթերք։
ՎԵՐՋԻՆ ԳԻՆ 20—12

ՍԻՆԿԷՐ
ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱԼԱՏԱՆ
Լժ. ՆԱՅՏԱՒՒՆԿԷՐ

Սինկէրի կարի մեքենաներ գլուխ անգլ. պաշտպանեալ առաւելութեամբ այնքան գնահատուած են որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են, և բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկակարներն լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել. Սինկէրի Ընկերութիւնն ցարդ 400 է աւելի պատուոյ վկայական և շքադրամ ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներու մէջ։

Արեւելքի մէջ Սինկէրի մեքենաներուն միակ Ներկայացուցիչն է Մ. Ժ. Նոյաինկեր, որ բովանդակ Թուրքիոյ մէջ մասնաճիւղեր հաստատած է.
Սինկէրի մեքենաները կ'վաճառուին՝ Բերա, Շիշլի ճամբայ, Ղալաթա Սէրայի դիմաց.
Ղալաթա) Սինկէր խան, Թիւնէլին եանը.
) Թրամվայի կայարանին դիմաց.
Ստամպօլ) Սուլթան Համամ Թիւ 2.
) Սուլթան Պայազիտ Թրամվէյի ՍԹասիոնին դիմաց Թիւ 13.
Կեղծերէն զգուշանալու համար վերինշանին ուշադրութիւն ընելու է։

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ
ՏԱՐԵՑՈՅՑ
1899 ԹՈՒԱԿԱՆԻՆ

ԳԻՆ 6 ՂՐՈՒՇ
Կեդրոնատեղին է, Էսկի Զափթիէ ճատտէսի, Թիւ 61, Նշան Կ. Պէրպէրեանի տպարանը։

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Տարեկան 7 մէճտ. 6 ամս. 3½. 3 ամս. 2 Մ. Կ. Պոլսոյ համար 3 ամս. 36 ղրշ։ Արտասահման 40 ֆր. 6ամս 20, 3ամս. 10։ Թղթատարի ծախք մեր վրայ, բաց ի Բոսթ Լոքալէ։

Իզմիրը Թերթին կ'ստորագրէ մի միայ.
ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆՆ
Առ որ կ'ուղղուին ամէն գրութիւնք

Խմբագրութեան ուղղուած նամակ և այլ հրատարակուած ետ չի դարձուիր։

ԱՐՏՕՆԱՏԷՐ՝ ԲԻՒԶԱՆԴ ՔԷՉԵԱՆ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ «ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ» ՕՐԱԳՐՈՅ
Կ. Պոլիս, Nº 23, 25, Պապը Ալի Ճատտէսի

ԹԵՐԹՕՆ «ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ»Ի (98)

ՔԱՍԻՄ

ՎՐԷԺԽՆԴԻՐԸ

Վէպ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷ

Պարողներուն մոլեգնութիւնը ծայրագոյն աստիճանին կ'հասնէր եւ պարասրահը կէս գիշերուան մօտ յիմարանոցի մը երեւոյթն առած էր գրեթէ։ Անլուր բացագանչութիւններ, լպիրշ քաջալերանքներ, անպատկառ տեսարաններ, հայհոյչներ, ծափեր, աղաղակներ իրարու կ'յաջորդէին եւ ո և է մէկն որ առաջին անգամ ներկայ գտնուէր այս պարահանդէսին, հոն տիրող աղմուկը, ժխորն ու վայրագ խրախանցումը տեսնելով ջլագրգիռներու վոհմակի մը մէջ պիտի կարծէր զինք։
Քանքանը, ո՛հ այս դիւական պարը, Պօլ Պիւրիէի աշխարհահռչակ լկտութիւններու պսակն ըլլալու համար անշուշտ վերջին պահուն յետաձգուած էր, որ հարիւրաւոր շլխտիններու ոստոստումին, կայթումին եւ ծեքծեքումին մէջ սկսաւ նոր ոգեւորութեամբ մը պարուրել հանդիսականները։ Ալ ամէն բան լմնցած էր հիմա ցոփութեան եւ զեղխութեան տեսակէտով. մարդկութիւնն ո՛ և է պարագայի մէջ այսչափ չէր ստորնացած և ոչ ալ գեղեցի՛կ սեռն այս աստիճան անպատկառ եղած։ Ընտանի կենդանիներ գուցէ ամօթ պգային քանքանի մէջ կիներու պարզած անպատկառ եւ միեւնոյն ժամանակ անխոստովանելի տեսարանին հանդէպ և Սոդոմ Գոմորի բնակիչներ, նախանձով պիտի տոգորուէին անշուշտ, եթէ իրենց այս արժանաւոր յաջորդները տեսնելու բախտն ունենային։
Վահրամի համար ի՜նչ բախտաւորութիւն էր այս. նոյն պահուն աշխարհի ամէնէն մեծ երջանկութեան արժանացած կ'կարծէր ինքզինք եւ հետզհետէ սիրտը կ'տաքնար ընկերուհւոյն վրայ, անոր պարզած լիրբ երեւոյթներուն համեմատութեամբ։ Ալ Կարապետով չէր զբաղեր, ի՞նչ կրնար ընել այնպիսի մէկու մը, որ այս կարգի եզական առիթէ օգտուիլ չէր գիտեր ու ընկերուհին լքած՝ նստարանի մը վրայ քաշուած էր։ Համեստութիւնն ալ սահման մ'ունէր եւ երբ չափն անցնէր քիչ մը աւանակութեան կ'մօտենար։ Ընկերական պայմաններու ամենամեծը միջավայրին յարմարիլն էր և Կարապետ զուրկ էր այս առաւելութենէն։
Այսպէս կ'խորհէր Աբէթեան ընկերոջն համար և ալ չհետապնդելով անոր, կ'շարունակէր պարել, ցատքել և միեւնոյն ժամանակ ընկերուհւոյն հաճոյ ըլլալ։ Երբ բաւական պարեցին, կիսաշխարհիկ կինը Վահրամի հետ խօսակցութեան բռնուելու դիտումով,
—Ներեցէ՛ք պարոն, ըսաւ քաղցր ժպիտով մը, յոգնութիւն պատճառեցի ձեզ։
—Բաւ լիցի՛, պատասխանեց Վահրամ փութկոտ հեռքումով մը, ընդհակառակը շատ ուրախ եմ որ ձեր թոյլտուութեամբ հաճոյալի ժամանց մ'ունեցայ. կ'հաճի՞ք որ մէկ մէկ ըմպելի առնենք չքսեղանէն։
Եւ երկուքը մէկէն թեւ թեւի տուած պիւֆէին մօտեցան։ Վահրամ՝ ընկերուհին բազմոցի մը վրայ առաջնորդելով ինքն ալ քովը նստաւ եւ մէյմէկ գաւաթ ըմպելի խմելով մէկտեղ, սկսան խօսակցիլ։
Ներեցէք պարո՛ն, հարցուց կինը ո՞ւր տեղացի էք։
—Պոլսեցի, պատասխանեց Վահրամ։
—Կ'շնորհաւորեմ, չեչտեց կինը կեղծ հիացումով մը, առաջնակարգ պարող մ'էք, կեանքիս մէջ ձեզի չափ վարպետ պարընկեր մը չէի ունեցած։
—Կ'չափազանցէք օրիորդ, ըսաւ Աբէթեան, ծայր աստիճան շլացած ընկերուհւոյն գնահատումէն, Բարիզի երիտասարդներուն քով մեր խօ՞սքը կ'ըլլայ։
Էթիէն Վահրամը չքսեղանին առջեւ տեսնելով ինքն ալ տաճն հոն հրաւիրեց, Աբէթեանի դրամով անոր բան մը խմցնելու չահախնդրութեամբ, եւ երկու զոյգեր քով քովի նստան։
—Ի՞նչ տպաւորութիւն ստացաք պարահանդէսէն հարցուց Էթիէն, Վահրամին հարցափորձելու դիտումով։
—Ո՜հ շնորհակալ եմ բարեկամս գոչեց Աբէթեան, անկեղծ գոհունակութեամբ բժշկական ուսանողին ձեռուըները սեղմելով, կեանքիս մէջ այսչափ զուարճացած չէի, ընկերուհիս մանաւանդ այն աստիճան հրապուրիչ է, որ մասնաւոր բարեբախտութիւն մը կ'սեպեմ այսպէս անակնկալ կերպով իրեն հանդիպիլ եւ այս ամէնուն համար երախտապարտ եմ ձեզ։
—Ո՛հ շատ բարեսիրտ էք պարոն, ըսաւ կինը, Էթիէնի անոր նշանամաբ ցոյց տուած յարգալիր ձեւերէն կռահելով որ հօրուստ մէկն է իր պարընկերը, աւելի ես պէտք է բարեբախտ սեպեմ զիս։
Բժշկական նախկին ուսանողին տաճն, որ երբ զեղխութեան ասպարէզին հերոսներէն մին, երկար տարիներէ ի վեր կ'ճանչնար Էթիէնը, Վահրամի ընկերուհւոյն միջեւ փոխանակուած փափկանկատ խօսակցութիւնը լսելով զարմացաւ Պօլ Պիւլիէի մէջ այս կարգի տոյծական ոճերու գործածմանը վրայ եւ գաղտագողի ակնարկով մը ընկերն հարցափորձեց այս մասին բացատրութիւն մը ստանալու համար անկէ։ Սրիկայ ուսանողը թէ Վահրամի անպարծութիւնը գգուելու եւ թէ վայն երկու կիներուն ներկայացնելով անոնց բռնելիք դերը զգացնելու դիտումով,
—Պիտի ներէ անշուշտ Վահրամ պէյ որ ձեզ ներկայացնեմ զինք, ըսաւ, խօսքը երկու կիսաշխարհիկ կիներուն ուղղելով, Պոլսոյ ամէնէն հարուստ, ամէնէն պատուաւոր, ամէնէն բարձր ընտանիքներէ մէկին կ'պատկանի և մէկ քանի օրէ ի վեր Բարիզ եկած է զբօսական պտոյտ մ'ընելու։
—Ո՜հ, շնորհակալ ենք կրկնեցին երկու կիները մէկէն խոնարհելով Աբէթեանի առջեւ և ընկերուհին խօսք առնելով,
—Արդէն իսկ իր ձեւերը, շարժումներն ու հոգւոյն ազնուութիւնը կ'ցուցնէին որ ընկերութեան բարձր աստիճանին կ'պատկանէր Պ. պարակիցս և ես պարել սկսելէս ի վեր կ'ըզգայի բարեբախտութեանս աստիճանը։
—Ո՛հ, կ'չափազանցէք, օրիորդ, գոչեց Աբէթեան համեստութեամբ եւ երկրորդ անգամ լեցուեցան գաւաթներն ու վառ խօսակցութիւն մը սկըսաւ չորս խօսակիցներուն միջեւ։ Քիչ մը վերջ տեղէն ցատքեց Վահրամ, ու մտահոգ շեշտով մը,
—Բայց Կարապետ՞ը, հարցուց, ա՞ն ինչ եղաւ, ո՛հ, բոլորովին մոռցանք զայն։
—Ձեզ գիտեր, մըլտաց Էթիէն, կ'երեւի թէ գինիի շատ վարժութիւն չունէր եւ չէր կրնար ոտքի վրայ կենալ որ ընդհատեց պարն ու քէօշկին մէջ առանձնացաւ։
—Ասանկ ընկերութիւն կ'ըլլա՞յ. չենք կրնար լքանել խեղճ զայն. քալեցէք քովն երթանք, եթէ կ'հաճիք։
—Բայց այնչափ մելամաղձոտ է որ, յարեց սրիկան, բնաւ գոհ չըլլալով Վահրամի առաջարկութենէն, հիմա անպատճառ ծուռ երես մը պիտի ցուցնէ ու խանգարէ իրիկուընէ ի վեր մեր վայելած հաճոյքը։
—Ո՞վ մտիկ կ'ընէ զինք, գոչեց Վահրամ թեւը տաճին երկնցնելով, քալեցէք քովն երթանք մեղք է, առանձին չձգենք։
Էթիէն չկրցաւ ընդդիմանալ Աբէթեանի առջեւ և ընկերուհին խօսք առնելով,
բէթեանի հաստատ կամքին և ընկերուհւոյն թեւը տալով չորսը մէկէն դէպի Կարապետի նստած քէօշկն ուղղուեցան։
Երբ պարասրահէն դուրս ելան, Վահրամ ճամբուն վրայ փայտէ ձիեր տեսնելով, ասոնք ինչ՞ի կ'ծառայեն, հարցուց հետաքրքրութեամբ. Էթիէնի տաճն առանց պատասխանի սպասելու ցատկեց ձիուն վրայ եւ ձեռքը թամբին յառաջակարկառին դնելով, սկսաւ կանոնաւոր կերպով ճօճճօրալ, ծայր աստիճան կոտրտուքներով խաղցնելով իրանն ու կիսամերկ ազդրերն ու սրունքներն որոնք տեսարաններու ամէնէն զզուելին կ'պատկերացնէին։ Աբէթեան արտաքոյ կարգի հաճոյք զգալով լկտի կնոջ այս ձեւերէն, իր տաճն եւս հրաւիրեց որ կնոջ օրինակին հետեւելով ձիուն վրայ նստի։ Այս վերջինը կրկնել չտուաւ Աբէթեանի հրաւէրն և ընկերուհւոյն յաջորդելով այնպիսի տարօրինակ ձեւեր առաւ ձիուն վրայ և այնպիսի դիրքերու մէջ գտնուեցաւ որ բոլորովին հրապուրեց երիտասարդն ու Կարապետին գոյութիւնն իսկ մոռցուց անոր։

Շար.